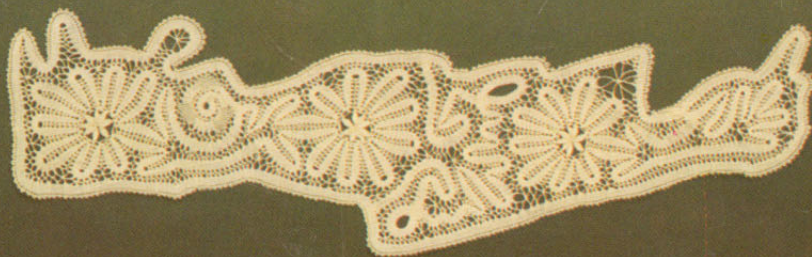

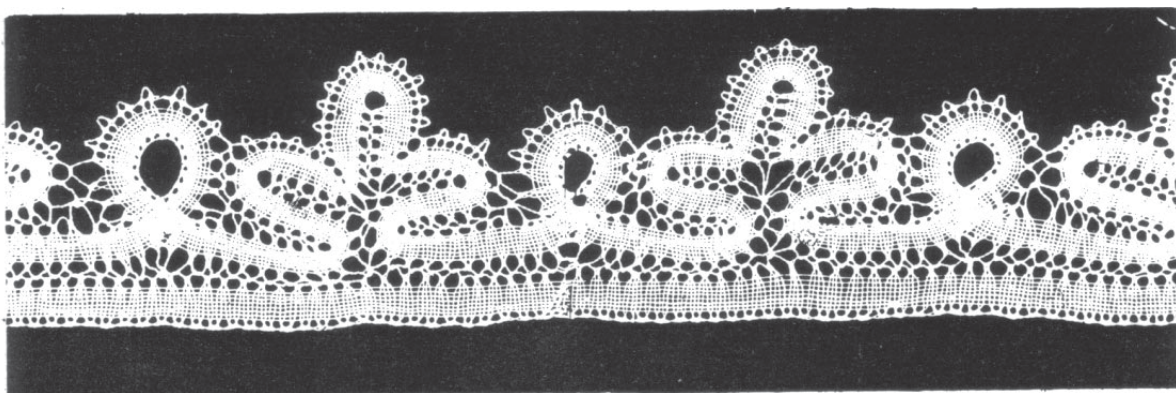
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗ - ΚΟΥΚΟΥΛΑΡΗ

ΚΡΗΤΙΚΟ

ΚΟΠΑΝΕΛΛΙ

1985

ΚΡΗΤΙΚΟ ΚΟΠΑΝΕΛΛΙ

**Το κοπανέλλι άρχισε από τσι καλογράδες
το μάθαν οι Γαβαλιανές και πλέκανε αράδες**

ΕΚΔΟΤΡΙΑ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΣΤΟΥΡΑΚΗ - ΚΟΥΚΟΥΛΑΡΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (Α.Σ.Ο.Ο.Χ.Α.)
ΑΙΓΙΝΗΣ 3 - ΤΗΛ.: 2751700 - 142 32 ΑΘΗΝΑ

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή της εκδότριας

Χουαουφάου

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση κειμένων χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΝΙΚΟΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ
ΤΗΛ. 92.28.000

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΙΡΗΣ
ΤΗΛ. 97.12.449

ΦΙΛΜΣ

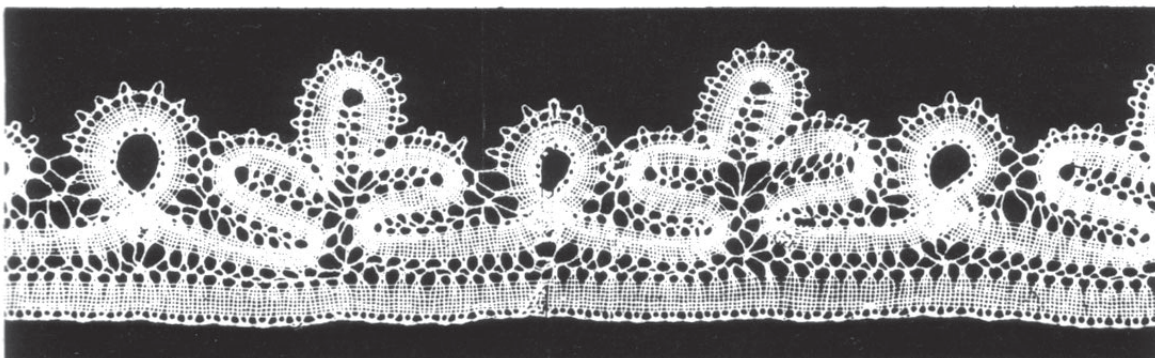
“ΤΡΑΣΤ” ΕΠΕ
ΤΗΛ. 92.33.911

MONTAZ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΡΥΠΑΡΗ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ
ΛΙΤΣΑ ΣΠΑΘΗ

ΦΩΤΟΣΥΝΘΕΣΗ
SPECTRUM ΕΠΕ
ΤΗΛ.: 94.17.845

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

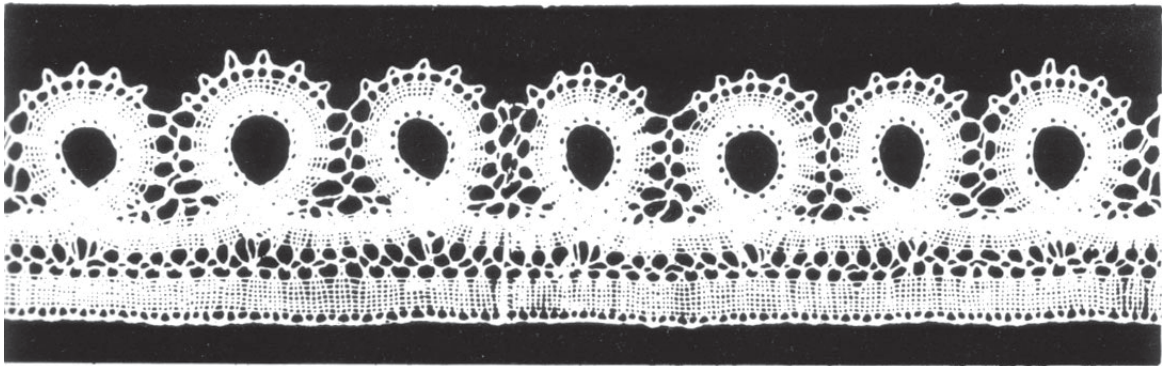
Οι δαντέλλες με τα κοπανέλλια είναι επινόηση πολύ παλιά. Περίπου του 16ου αιώνα.

Πολύ γρήγορα έγιναν γνωστές σε όλη σχεδόν την Ευρώπη.

Στην Κρήτη έκαναν την εμφάνισή τους στις αρχές του αιώνα μας, περί το 1906-8.

Την εποχή εκείνη στην Αθήνα υπήρχε μια σχολή δημιουργήμα της Βασιλίσσας Όλγας με 300 μαθήτριες. Μια μοναχή η Μηνοδώρα Αθανασάκη, από την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, στις Κορακιές Χανίων, πήγε στη σχολή και έμαθε το Κοπανέλλι. Στη συνέχεια το δίδαξε στις υπόλοιπες μοναχές. Την εποχή εκείνη στην Μονή υπήρχαν πολλές μοναχές από το χωριό μου, το Γαβαλοχώρι, οι οποίες και το δίδαξαν στους συγγενείς τους. Από το Γαβαλοχώρι λοιπόν, που απέχει 25 χιλιόμετρα από τα Χανιά, εξαπλώθηκε και σ' άλλα χωριά της επαρχίας μας. Πάντοτε όμως το χωριό μας θεωρείται η πηγή στις δαντέλλες με κοπανέλλι.

Η εκδότρια

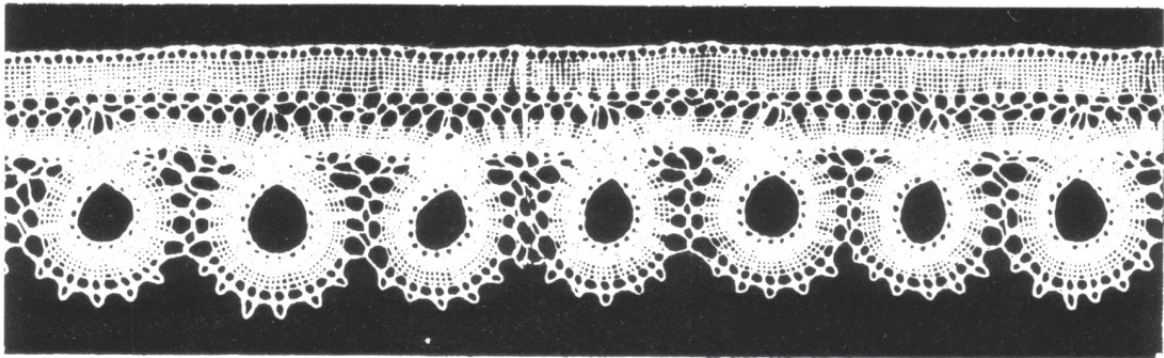
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο βιβλίο μου αυτό θα προσπαθήσω να σας αναλύσω, με λόγια και εικόνες όσο πιο απλά γίνεται, την τεχνική της εργασίας αυτής. Είναι αδύνατο όμως να σας περιγράψω όλα τα είδη της δαντέλλας δεδομένου ότι αυτά είναι πάρα πολλά.

Στην τέχνη της δαντέλλας με κοπανέλλι υπάρχουν πολλά είδη εδώ όμως θα μάθουμε το παραδοσιακό αυθεντικό **Κρητικό κοπανέλλι**.

Η βασική δαντέλλα, ανάλογα με το είδος του δεσίματος, παίρνει και μια ονομασία. Γι' αυτό λέμε ότι έχουμε:

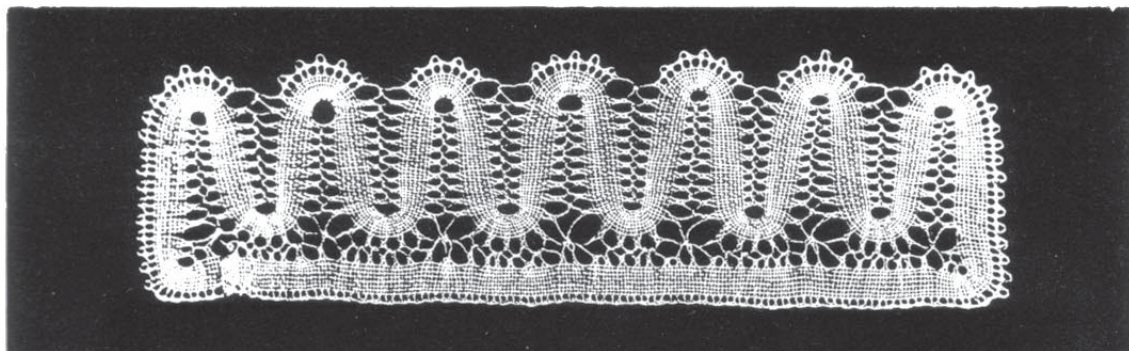
- α) Δαντέλλα με δεσιά (εικ. Νο 1)
- β) Δαντέλλα με παλιά πλέξη (εικ. Νο 2)
- γ) Δαντέλλα με νέα πλέξη (εικ. Νο 3)

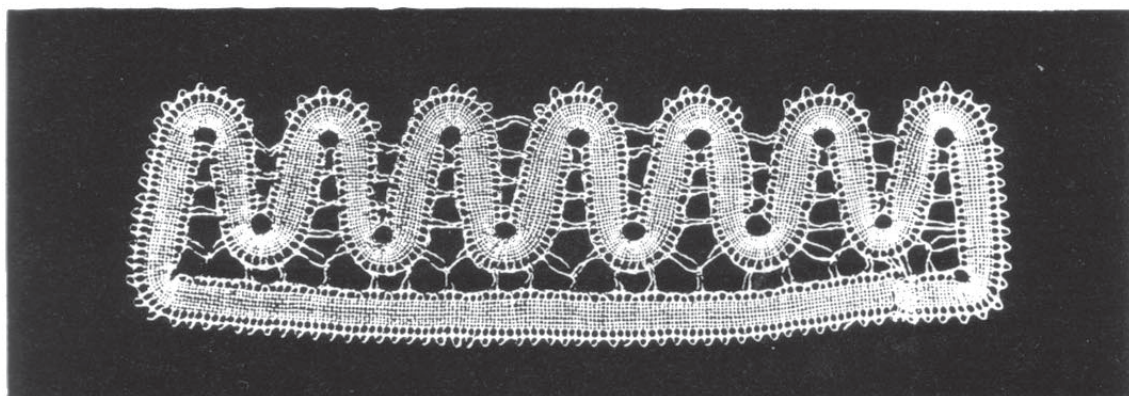
ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΠΑΝΕΛΛΙ

1. Το κουσούνι.
2. 14 κοπανέλλια.
3. Κλωστή D.M.C. Νο 100-150.
4. Χαρτί Μπριστόλ 240-300 γραμ.
5. Βελονάκι Νο 14 Silver.
6. Ένα μαξιλαράκι για τις καρφίτσες.
7. Καρφίτσες με κεφαλάκι.
8. Μια λουρίδα για την συγκράτηση των κοπανελλιών.
9. Άχυρα ή ροκανίδια ψιλά.

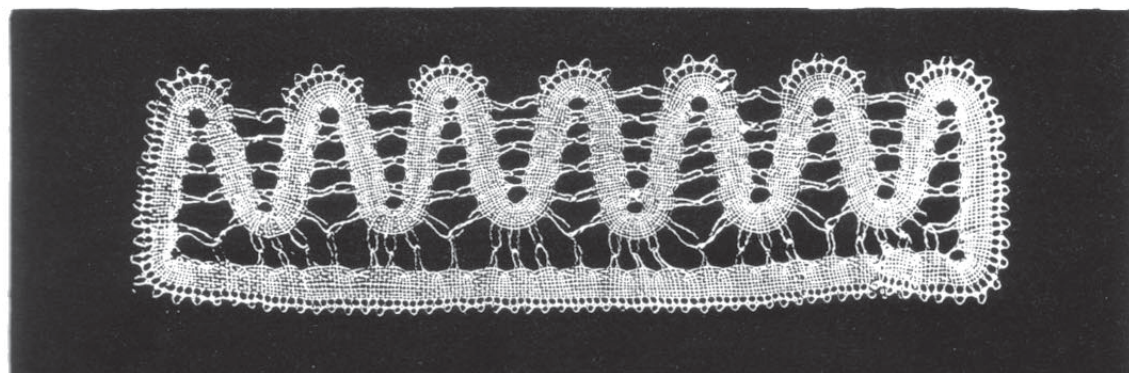
ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΑΝΤΕΛΛΑΣ

Εικ. 1 Δαντέλλα με δεσιά

Εικ. 2 Δαντέλλα με παλιά πλέξη

Εικ. 3 Δαντέλλα με στυλάκια ή νέα πλέξη

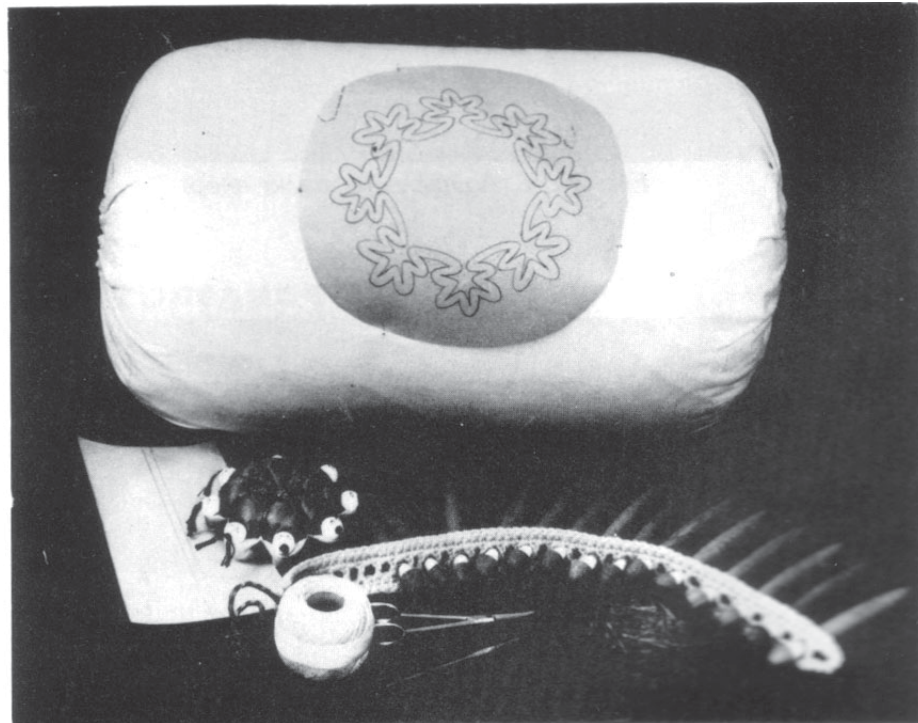
Ετοιμασία και χρησιμοποίηση των υλικών.

Το κουσούνι.

Το κουσούνι είναι ένας μικρός κύλινδρος, διαστάσεων 40 εκ. μήκος και 90 εκ. περιφέρεια (φωτ. Νο 4.). Παίρνετε ένα κομμάτι κάμποτο περίπου 1 μέτρο. Εάν το πλάτος του είναι 90 εκ., γαζώνετε τις 2 ούγιες. Από την μια άκρη που είναι ανοικτο περνάτε μια πατητή με στέρεη κλωστή, τη σουρώνετε και τη στερεώνετε καλά.

Από το άλλο άνοιγμα, τώρα, το γεμίζετε άχυρα ή ροκανίδια ψιλά —με τ' άχυρα γίνεται το κουσούνι καλύτερο— τα πιέζετε καλά καλά να γίνει πολύ σφικτό. Δηλαδή όταν το πιέζετε με τα δάκτυλα να μη γίνεται βαθούλωμα. Αυτό έχει μεγάλη

σημασία αργότερα για το πλέξιμό σας. Όταν το γεμίσετε στις διαστάσεις, που γράψαμε παραπάνω, το υπόλοιπο ύφασμα που περισσεύει, και πάλι με μια πατητή στο τέλος του υφάσματος, το σουρώνετε και το κλείνετε. Η κλωστή σας πρέπει να είναι γερή, σφίγγοντάς την να μη σπάσει. Από την τρυπούλα ίσως σας φεύγουν λίγα άχυρα, ή ροκανίδια· γι' αυτό ράψτε το από πάνω ένα κομμάτι ύφασμα. Το κουσούνι πρέπει πάντα να είναι καθαρό. Για το λόγο αυτό να το καλύπτετε μ' ένα κομμάτι άσπρο ύφασμα. Τελειώνοντας κάθε έργο να το βγάζετε και να το πλένετε. Όταν ετοιμάσετε το κουσούνι, σειρά έχουν τα κοπανέλλια.

Εικ. 4
Το κουσούνι και
τα υλικά

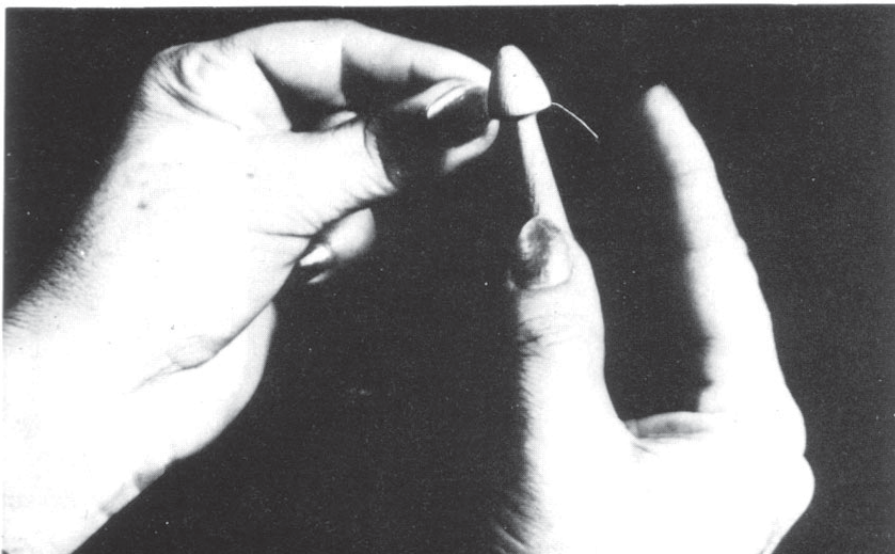
Εικ. 5 Ένα οβάλ και ένα μοτίφ σε μαξιλαράκια

Γέμισμα Κοπανελλιών.

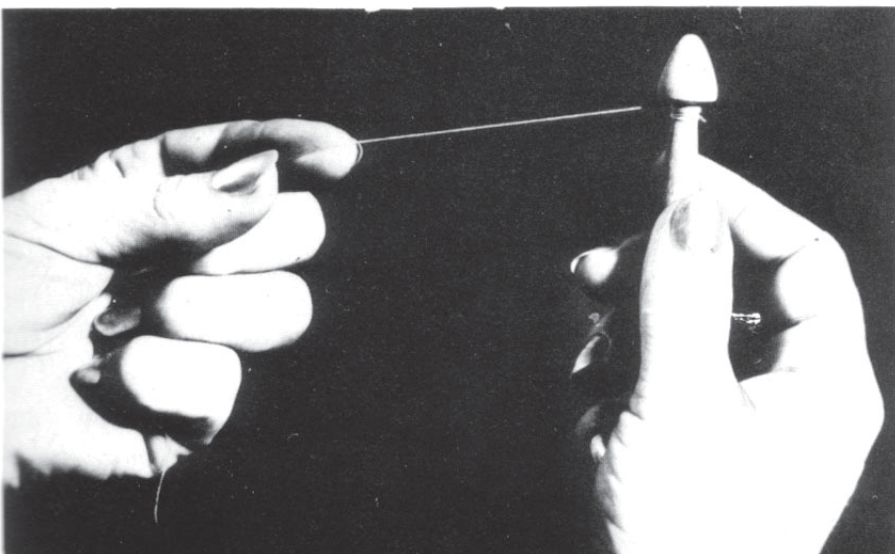
Κρατάτε το κοπανέλλι με το δεξί σας χέρι, περνάτε την άκρη της κλωστής με τον δείκτη του δεξιού χεριού σας (εικ. Νο 6) κι αρχίζετε να τυλίγετε την κλωστή στην βάση του κοπανελλιού, δηλαδή στο λαιμό του, **από αριστερά προς τα δεξιά**.

Με το αριστερό σας χέρι κρατάτε στερεά την κλωστή έτσι ώστε να τυλίγεται σφικτά στο κοπανέλλι και ομοιόμορφα. Οι κινήσεις της περιστροφής στο κοπανέλλι

πρέπει να γίνονται με τα δύο δάκτυλα του δεξιού σας χεριού, με τον δείκτη και τον αντίχειρα (εικ. 7). Ποτέ να μην παραγεμίζετε το κοπανέλλι με πολύ κλωστή. Το σωστό γέμισμα πρέπει να φθάνει από το λαιμό του μέχρι 1,5 εκ. πιο κάτω. Όταν φθάσετε στο σημείο που θέλετε να σταματήσετε την κλωστή, δέστε την στο κοπανέλλι με **ένα ειδικό δέσιμο**. Το ειδικό

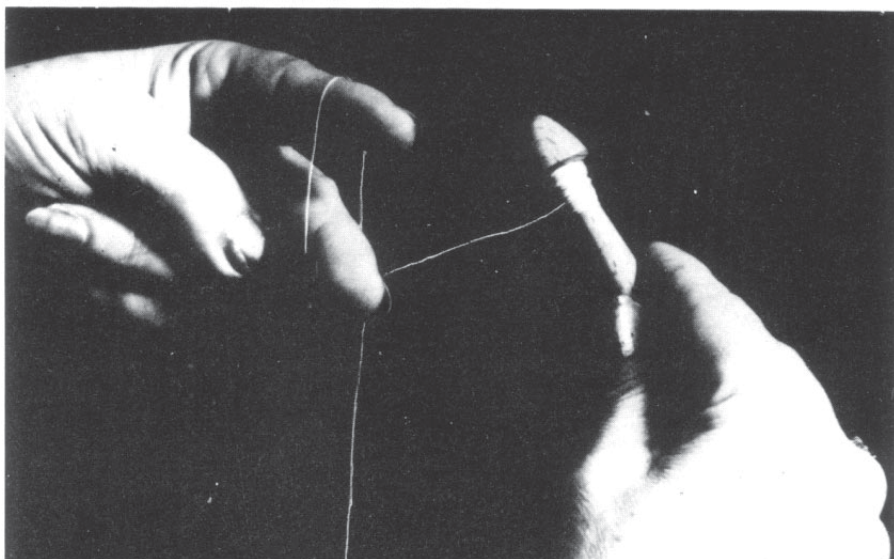
*Εικ. 6
Πρώτη κίνηση
γεμίσματος
στο κοπανέλλι*

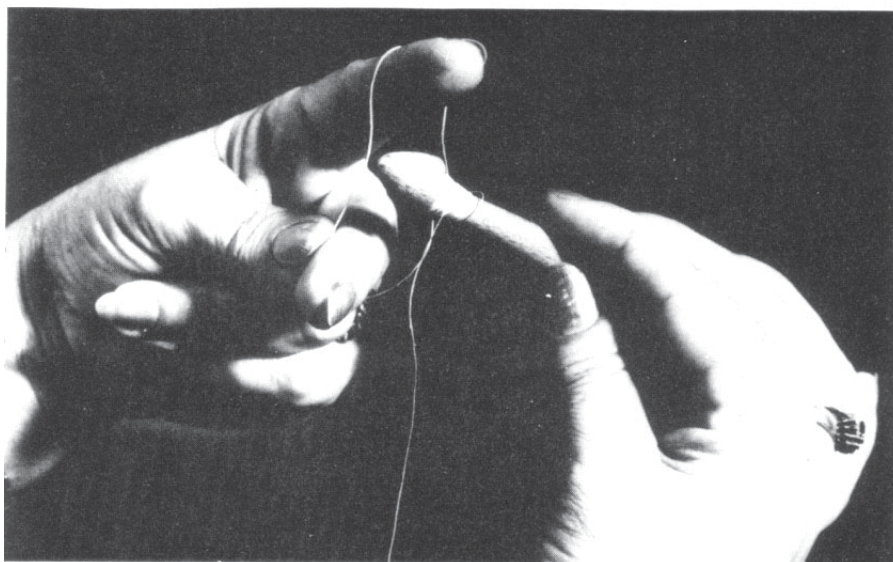
*Εικ. 7
Συνέχεια
γεμίσματος
κοπανελλιού*

αυτό δέσιμο γίνεται ως εξής: Στο δεξί σας χέρι κρατάτε το κοπανέλλι, ενώ στο αριστερό τοποθετείτε την κλωστή εμπρός από τα δύο δάκτυλα και από το πίσω μέρος περνάτε το κεφαλάκι του κοπανελιού (εικ. 8-9). Τραβήξτε την κλωστή με το αριστερό σας χέρι και γίνεται το δέσιμο που θέλουμε. Έτσι είναι έτοιμο το ένα κοπανέλλι. **Δεν θα κόψετε** την κλωστή

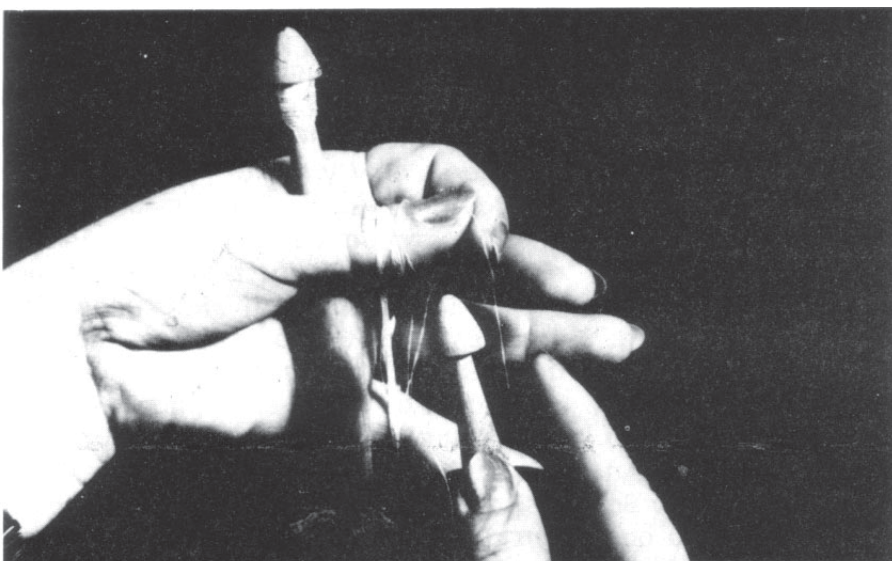
σας από το κουβαράκι (σ' άλλο σημείο θα μιλήσουμε γι' αυτό), αλλά θα πάρετε το κοπανέλλι που βάλατε την κλωστή (το γεμάτο) ανάμεσα στον αντίχειρα και δείκτη του αριστερού σας χεριού (εικ. 10). Θα το κρατάτε σφικτά και μετά θα τυλίξετε την κλωστή γύρω από τα δάκτυλα περίπου 25 φορές και μετά θα κόψετε την κλωστή από το κουβαράκι. Την άκρη αυτή

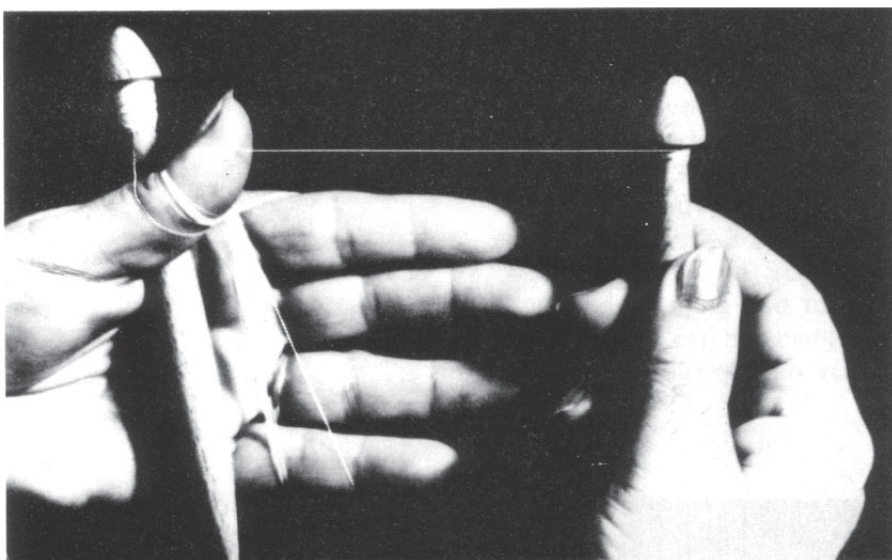
Εικ. 8
Αρχή του ειδικού
δεσίματος

Εικ. 9
Τελείωμα
του ειδικού
δεσίματος

Εικ. 10
Αρχή γεμίσματος
του 2ου
κοπανέλλου

Εικ. 11
Συνέχεια
γεμίσματος του 2ου
κοπανέλλου

αρχίστε να την τυλίγετε στο δεύτερο κοπανέλλι (εικ. 11). Αφού την τυλίξετε όλη, θα κάνετε πάλι το δέσιμο, που γράψαμε παραπάνω. Και έτσι είναι έτοιμο το ένα ζευγάρι κοπανέλλια. Με τον ίδιο τρόπο θα γεμίσετε όλα σας τα κοπανέλλια.

Όταν ετοιμάσετε όλα τα ζεύγη και αρχίσετε το πανάκι σε κάποιο σημείο σταματήστε. Εκεί κόψτε τις κλωστές,

αφού δέσετε κόμπο ανά 2 τα κοπανέλλια μαζί. Με τον τρόπο αυτό δέστε όλα τα ζεύγη. Έτσι θα έχετε 7 κόμπους. Φροντίστε τις κλωστές να τις κόβετε κοντά στους κόμπους, σε απόσταση περίπου 2 χιλ.

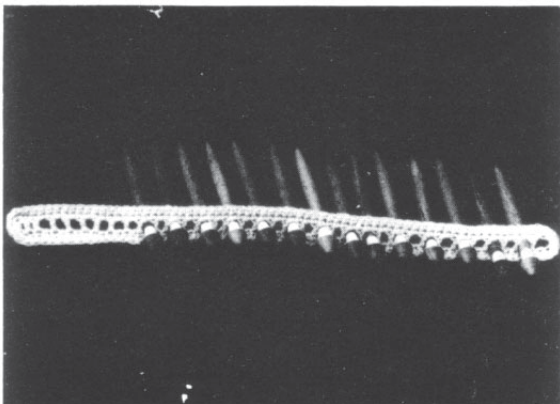
Την κλωστή σας τώρα από τα κοπανέλλια **δε θα την βγάλετε**, αλλά δέστε 2 κοπανέλλια μαζί κόμπο (κοινό κόμπο) και

κόβετε πάλι τις ακρούλες στα 2 χιλ. περίπου. Επειδή τους κόμπους δεν μπορείτε να τους αποφύγετε, να μην τους βάζετε όλους μαζί στην αρχή. Γι' αυτό θα δένετε 2 κοπανέλλια μαζί (κόμπο), θα κόβετε τις ακρούλες της κλωστής και θα τυλίγετε τον κόμπο μέσα στο ένα κοπανέλλι, έτσι ώστε να γίνονται τα ζεύγη σας καθαρά και να αρχίζετε να πλέκετε με καθαρές κλωστές.

Βέβαια οι κόμποι υπάρχουν μέσα στα κοπανέλλια. Όταν θα συναντάτε τους κόμπους στο πλεκτό σας, θα προσπαθείτε να τους πλέκετε στην όψη του πλεκτού σας, γιατί το κάτω μέρος του είναι η καλή όψη. Έτσι από την καλή πλευρά δεν θα φαίνονται οι κόμποι. Ο τρόπος που σας

ανάφερα πάρα πάνω, να τυλίγετε **στο ζευγάρι μια κλωστή χωρίς να κοπεί**, γίνεται ακριβώς για να κερδίσετε ένα κόμπο. Δεν μπορείτε όμως κάθε φορά που κόβετε τα κοπανέλλια, να αλλάξετε την κλωστή για να μην γίνονται κόμποι.

Όταν θα κάνετε ένα μεγάλο έργο, οπωσδήποτε θα συμπληρώσετε κλωστή στα κοπανέλλια σας. Δηλ., σε κάποια στιγμή θα τελειώσει η κλωστή από το κοπανέλλι και θα το γεμίσετε από την αρχή. Θα το δέσετε εκεί που τελείωσε και αναγκαστικά θα γίνει κόμπος. Αυτούς τους κόμπους δεν μπορείτε να τους αποφύγετε ούτε να τους εξαφανίσετε. Μόνο αν μπορέσετε και τους θάλετε στην όψη του πλεκτού σας.

Εικ. 12 Η λουρίδα και μέσα τοποθετημένα τα κοπανέλλια

Μια λουρίδα για συγκράτηση των κοπανελιών.

Αυτή γίνεται με το βελονάκι. Βάζετε με το βελονάκι, 70 γαϊτανάκια με μαλάκι μέτριο σε πάχος και πλέκετε βουβά δύο σειρές. Μετά κάνετε ένα ποδαράκι ανά ένα γαϊτανάκι και πάλι δύο σειρές βουβά γαϊτανάκια και κλείνετε. Μέσα στα κενά που δημιουργούνται περνάτε τα κοπανέλλια. Έτσι μπορείτε να μεταφέρετε το κουσούνι σας με τα κοπανέλλια όπου θέλετε χωρίς να μπερδευτούν. (εικ. 12).

Η κλωστή

Η δαντέλλα που δημιουργείται με το κοπανέλλι είναι φίνα, όταν έχει γίνει με λεπτή κλωστή. Η κλωστή που χρησιμοποιούμε για το Κρητικό κοπανέλλι είναι D.M.C.. Μπορείτε να αρχίσετε με Νο 80 για να μάθετε και μετά τα έργα σας να τα πλέξετε με Νο 100 ή 120 ή 150. Εάν βρήτε στο εμπόριο άλλου είδους κλωστή που να

είναι γερή και να μη χνουδιάζει, μπορείτε να την χρησιμοποιήσετε.

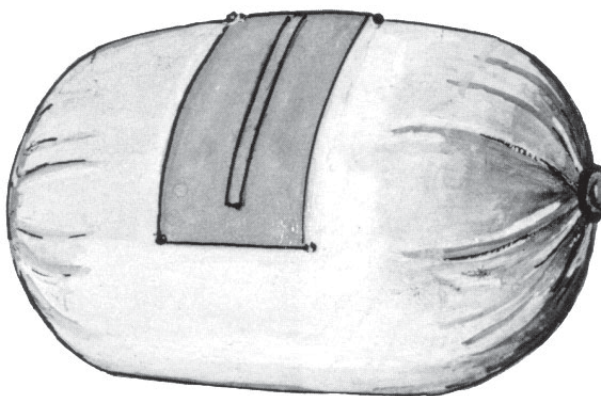
Το χαρτί.

Το χαρτί που θα τυπώσετε τα σχέδιά σας, καλό θα ήταν να είναι χρώματος ροζ και μπορείτε να το ζητήσετε με την ονομασία ΜΠΡΙΣΤΟΛ σε διάφορα βιβλιοπωλεία.

Το σχέδιο πάνω στο χαρτί.

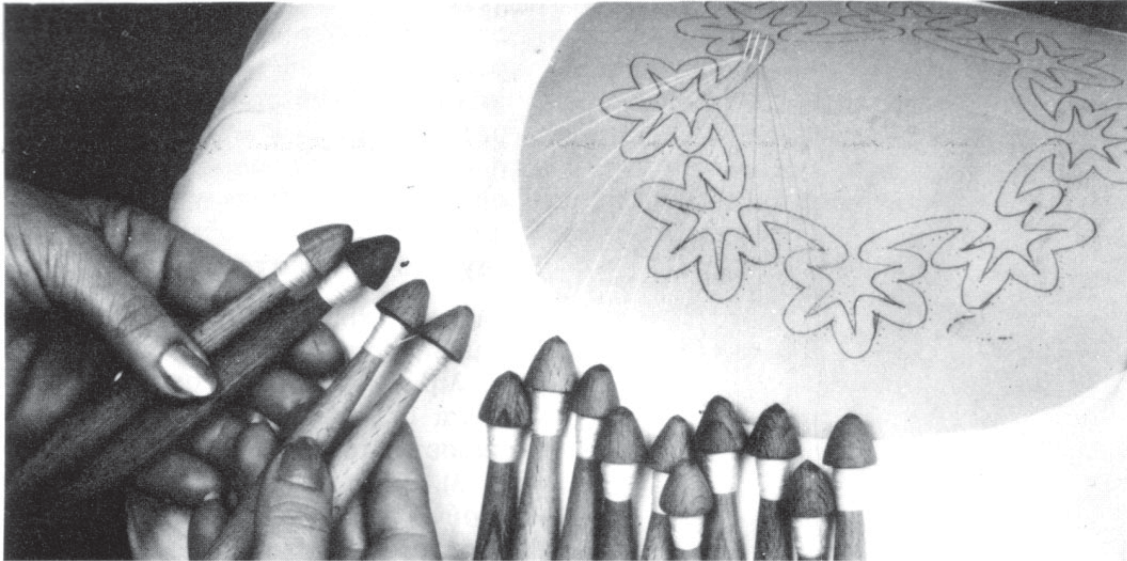
Κόψτε ένα κομμάτι χαρτί 25×10 εκ. και στη μέση τραβήξτε με το χάρακα δύο παράλληλες γραμμές· η απόστασή τους να είναι 6 χιλ. και μήκος 18 εκ. Αφού ετοιμάσετε το χαρτί με τις γραμμές (εικ. 13), θα το τοποθετήσετε πάνω στο κουσούνι. Όμως κάτω από το χαρτί θα βάλετε 2-3 φύλλα εφημερίδας (για να μη σχίζεται το χαρτί με το σχέδιο). Αυτό γίνεται σε όλα τα σχέδια και μπορείτε ν' αλλάζετε τις εφημερίδες και να πλέκετε στο ίδιο σχέδιο χωρίς να έχει σχιστεί το

Εικ. 13 Το χαρτί τοποθετημένο στο κουσούνι.

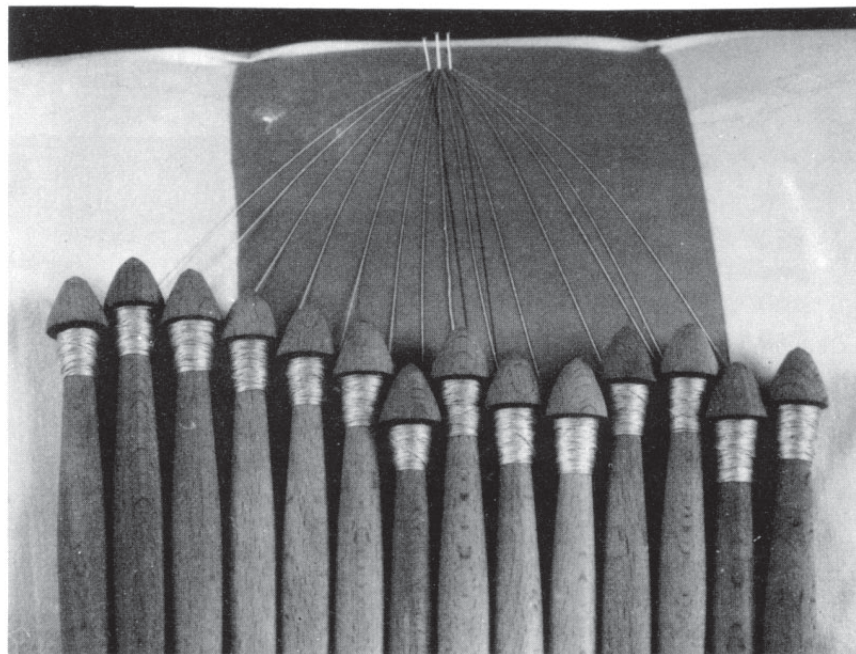

χαρτί. Το χαρτί με το σχέδιο, και κάτω τις εφημερίδες, το στερεώνετε στο κουσούνι (εικ. 14). Τραβώντας λίγο ύφασμα και βάζοντας την καρφίτσα, και εδώ το κάνουμε έτσι για να μη σχιστεί το χαρτί με το σχέδιο. Τώρα, στην αρχή των δύο παραλλήλων γραμμών (εικ. 13) βάζετε τρεις καρφίτσες, τις οποίες θα τις τοποθετήσετε λίγο λοξά και πίσω, και ποτέ κάθετες.

Πάνω σ' αυτές τις καρφίτσες, κρεμάτε τα κοπανέλλια σας που τα έχετε ετοιμάσει. Κρεμάτε στην πρώτη καρφίτσα δύο ζεύγη, στην δεύτερη τρία ζεύγη, και στην τρίτη δύο ζεύγη (εικ. 15). Με τον τρόπο αυτό αρχίζετε πάντα να πλέκετε οτιδήποτε και να φτιάξετε. Όταν είναι όλα αυτά έτοιμα, αρχίζετε να πλέκετε.

Εικ. 14 Αρχίζουμε με τα 2 πρώτα ζεύγη

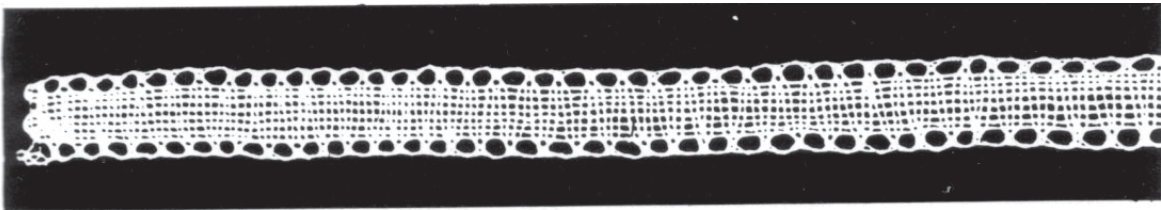
Εικ. 15
Είναι όλα έτοιμα
για να αρχίσετε
να πλέκετε

Εκτέλεση δαντέλλας με δέματα.

Το πανάκι με τα δέματα.

Είμαι υποχρεωμένη, να σας **τονίσω** ότι το πανάκι είναι η βάση της δαντέλλας μας. Για τον λόγο αυτό σας συμβουλεύω να μην βιαστήτε να μπήτε σε κατασκευές μεγάλες εάν δεν έχετε καταλάβει καλά την πλέξη στο πανάκι. Όταν θα βγει το

πανάκι στρωτό, —ίσιο— ωραίο, όπως το βλέπετε στην (εικ. 16), τότε αρχίστε κάτι άλλο. Ίσως χρειαστεί να κάνετε πολλές λουρίδες πανάκι· μη σας φανεί παράξενο, συμβαίνει αυτό.

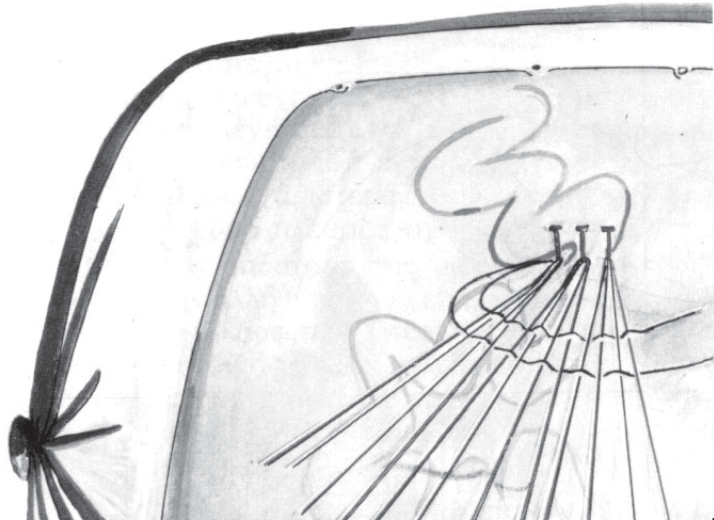
Εικ. 16 Το πανάκι

Κατασκευή πανακιού.

Η **πλέξη**, (έτσι λέγεται η τεχνική του πανακιού, την οποία λέξη θα χρησιμοποιούμε πολύ), έχει **τρεις βασικές κινήσεις**, οι οποίες επαναλαμβάνονται συνέχεια και

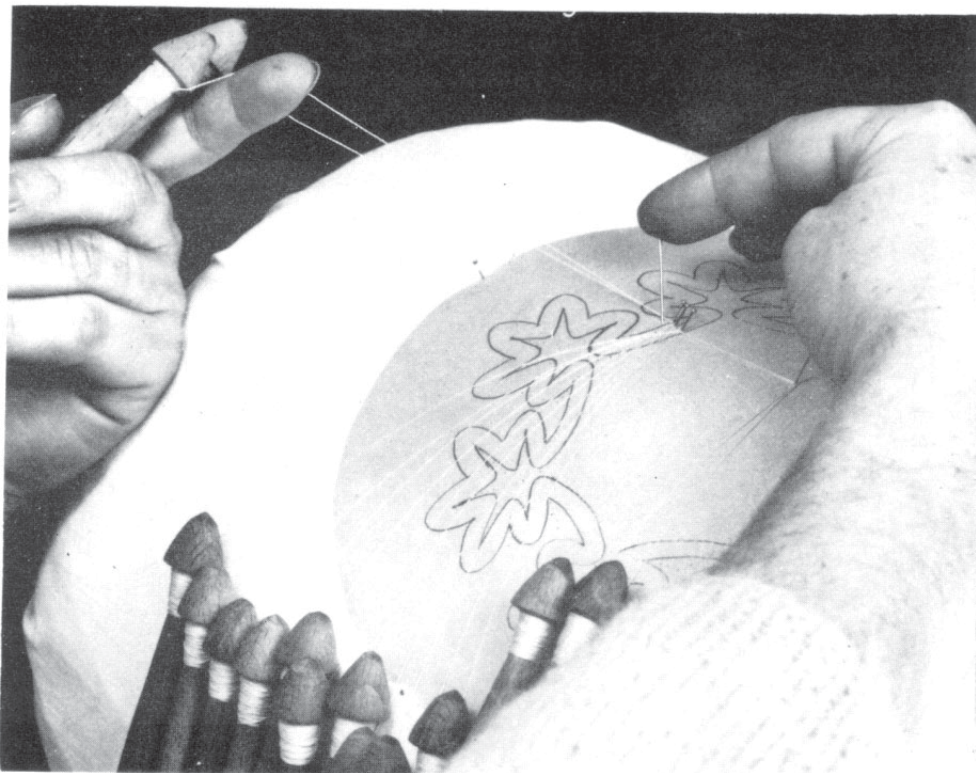
δημιουργείται το πανάκι. Λοιπόν, αρχίζετε από αριστερά πάντα (εικ. 14). Παίρνετε τα δύο πρώτα ζεύγη στις παλάμες σας, και αρχίζετε να κάνετε τις τρεις κινήσεις.

Εικ. 17
Πλέκοντας
φτάσαμε δεξιά

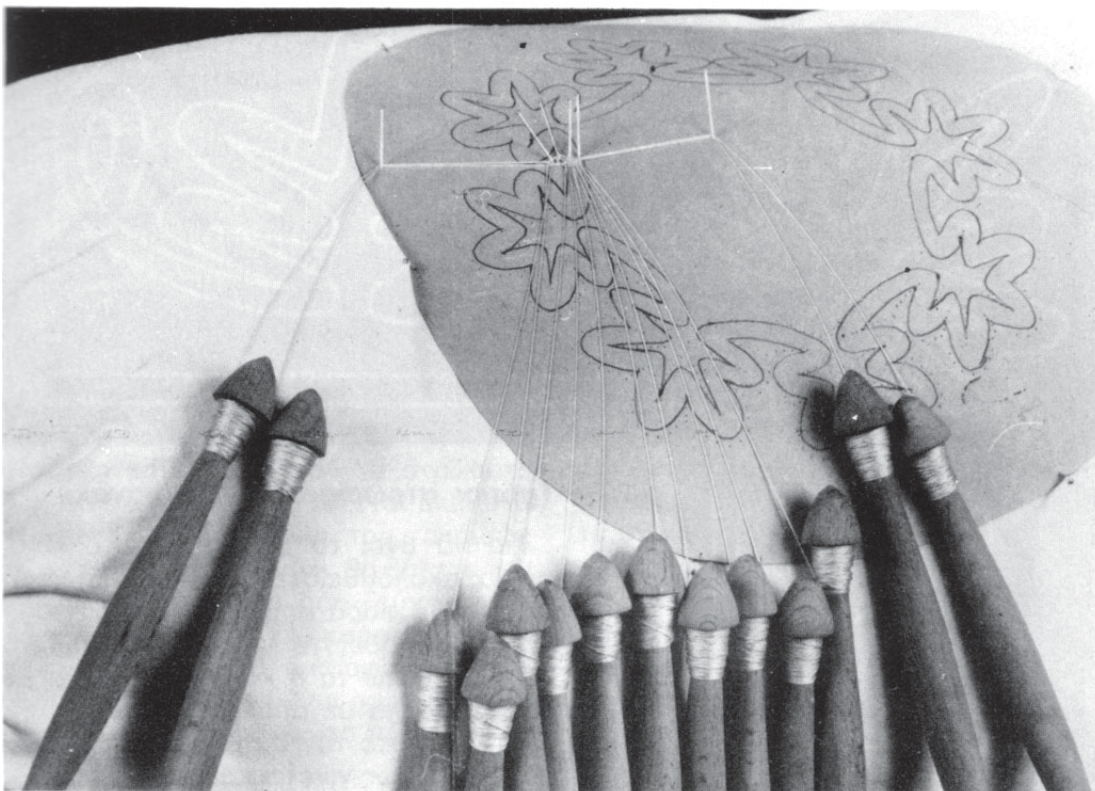

Περνάτε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο (πρώτη κίνηση), στρίβετε μια φορά κάθε ένα ζευγάρι αριστερά (δεύτερη κίνηση). Περνάτε πάλι το δεύτερο κοπανέλλι επάνω από το τρίτο (τρίτη κίνηση). Τώρα κάνετε μια πλέξη. Όπως βλέπετε το πρώτο ζευγάρι προχώρησε και πέρασε το δεύτερο. Αφήνετε από το χέρι σας το πρώτο ζευγάρι, κάτω, περνάτε το δεύτερο ζευγάρι στην αριστερή παλάμη, παίρνετε το επόμενο τρίτο ζευγάρι στο δεξί σας χέρι, και κάνετε **τις τρεις βασικές κινήσεις**. Περνάτε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο κοπανέλλι (πρώτη κίνηση), στρίβετε μια φορά αριστερά ανά ένα ζευγάρι (δεύτερη κίνηση). Και πάλι το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο κοπανέλλι (τρίτη κίνηση). Αφήνετε κάτω το πρώτο αριστερό ζευγάρι και περνάτε το δεύτερο ζευγάρι στο αριστερό χέρι. Παίρνετε το επόμενο, τέταρτο ζευγάρι. Περνάτε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο κοπανέλλι (πρώτη κίνηση), στρίβετε μια φορά ανά ζευγάρι αριστερά (δεύτερη κίνηση), και περνάτε

το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο (τρίτη κίνηση). Αφήνετε κάτω το πρώτο αριστερό σας ζευγάρι και περνάτε το δεύτερο ζευγάρι στο αριστερό σας χέρι. Παίρνετε το επόμενο, πέμπτο ζευγάρι. Περνάτε το δεύτερο πάνω από το τρίτο (πρώτη κίνηση), στρίβετε μια φορά αριστερά ανά ζευγάρι (δεύτερη κίνηση) και περνάτε το δεύτερο κοπανέλλι επάνω από το τρίτο (τρίτη κίνηση). Αφήνετε κάτω το πρώτο αριστερό ζευγάρι και παίρνετε το έκτο ζευγάρι. Περνάτε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο (πρώτη κίνηση), στρίβετε μια φορά ανά ζευγάρι αριστερά (δεύτερη κίνηση), και περνάτε το δεύτερο πάνω από το τρίτο (τρίτη κίνηση). Αφήνετε κάτω το πρώτο αριστερό ζευγάρι και παίρνετε το έβδομο και τελευταίο ζευγάρι. Περνάτε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο (πρώτη κίνηση), στρίβετε μια φορά ανά ζευγάρι αριστερά (δεύτερη κίνηση), και περνάτε το δεύτερο πάνω από το τρίτο κοπανέλλι (τρίτη κίνηση). Όπως βλέπετε και στην εικ. 17 το πρώτο ζευγάρι πλέκοντας

Εικ. 18
Τοποθέτηση
καρφίτσας

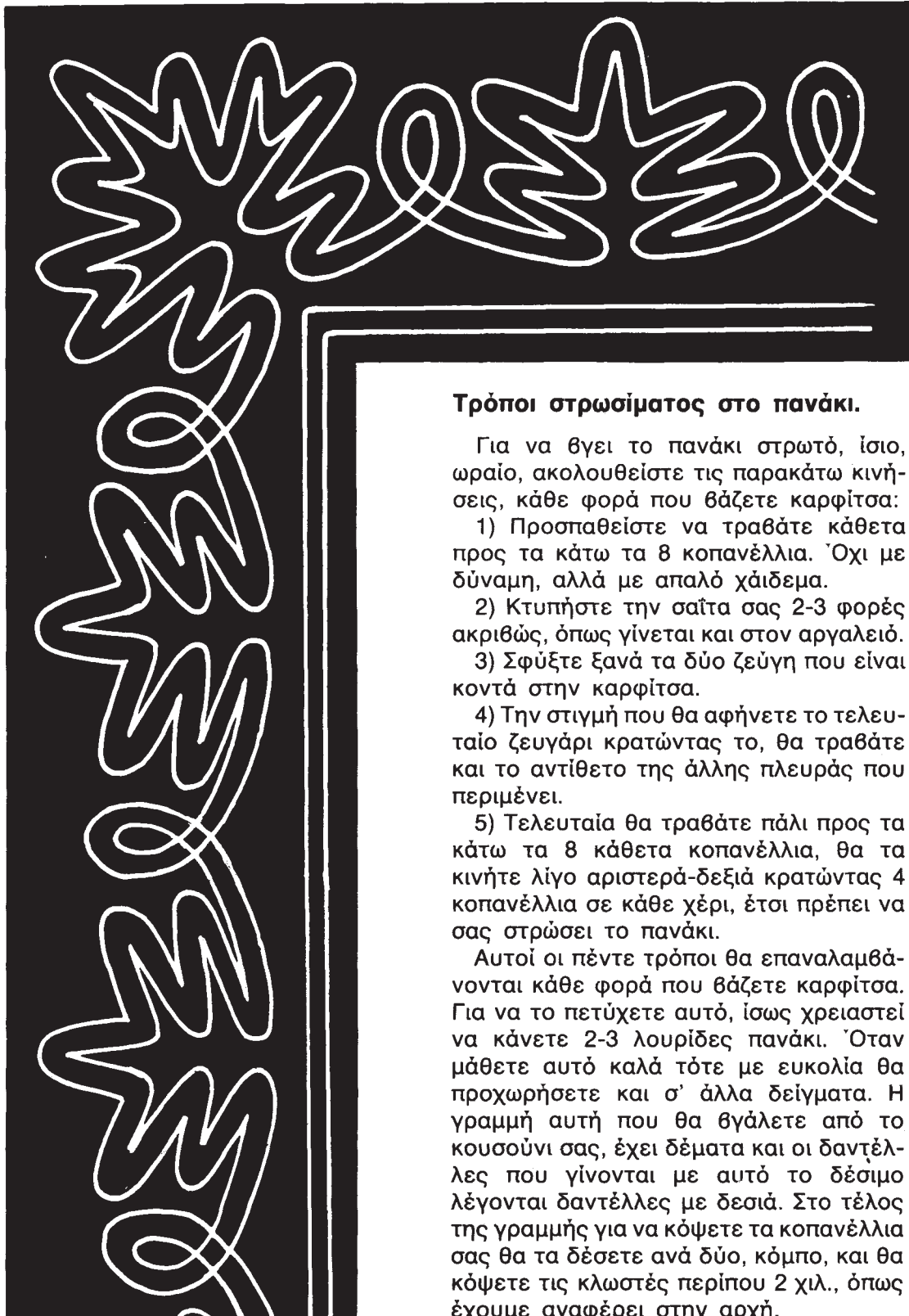
Εικ. 19 Δημιουργία δέματος

έφθασε στο τέλος. Το ζευγάρι αυτό το ονομάζουμε **σαΐτα**. Εδώ θα αφήσετε την σαΐτα σας να περιμένει, θα την κρεμάσετε σε μια καρφίτσα δεξιά σας για να μην σας ενοχλεί και με τα άλλα κοπανέλλια θα γυρίσετε πίσω αριστερά πλέκοντας. (Τη σαΐτα που αφήσατε τώρα γίνεται μόνο κάθε αρχή πλεξίματος, σε κανένα άλλο σημείο του πλεκτού σας δεν γίνεται αυτό).

Επιστροφή προς τα αριστερά: Παίρνετε τα δύο πρώτα ζεύγη (μετά την σαΐτα) και κάνετε τις πρώτες τρεις κινήσεις. Με τον ίδιο τρόπο πλέκετε και φθάνετε στο έβδομο ζευγάρι. Εδώ χρειάζεται λίγη προσοχή. Πριν πάρετε το έβδομο ζευγάρι θα βάλετε την καρφίτσα σας (εικ. 18). Την καρφίτσα θα την βάλετε πάνω στην γραμμή σας και λίγο λοξά προς τα έξω, ποτέ κάθετη. Αφού λοιπόν τοποθετήσετε την καρφίτσα, όπως σας ανέφερα παραπάνω θα πάρετε το έβδομο ζευγάρι, θα το

στρίψετε τρεις φορές αριστερά, θα στρίψετε επίσης αριστερά και την σαΐτα μια φορά και θα κάνετε την πλέξη σας (τις τρεις κινήσεις). Τώρα, θ' αφήσετε το πρώτο ζευγάρι να περιμένει. Κρεμάστε το σε μια καρφίτσα αριστερά σας (εικ. 19) και αρχίστε να επιστρέψετε **δεξιά**. Η τρυπούλα που σχηματίζεται βάζοντας την καρφίτσα λέγεται **ΔΕΜΑ**. Ξεκινώντας τώρα για την επιστροφή αρχίζουμε πάντα με μια στροφή αριστερά. Αυτό γίνεται και από τις δύο πλευρές της γραμμής σας.

Η απόσταση της μιας καρφίτσας από την άλλη πρέπει να είναι όσο το κεφαλάκι της καρφίτσας, περίπου. Με τον τρόπο αυτό θα τελειώσετε όλη την γραμμή σας. Στις εικόνες είναι **γραμμή σχεδίου**, εσείς όμως θα κάνετε κάθετη ίσια γραμμή² εκ., όπως και παραπάνω είπαμε. Πρόθεσ μου είναι να δείτε πώς αρχίζουμε ένα σχέδιο. Γι' αυτό και θάλαμε πετσετάκι.

Τρόποι στρώσιματος στο πανάκι.

Για να βγει το πανάκι στρωτό, ίσιο, ωραίο, ακολουθείστε τις παρακάτω κινήσεις, κάθε φορά που βάζετε καρφίτσα:

1) Προσπαθείστε να τραβάτε κάθετα προς τα κάτω τα 8 κοπανέλλια. Όχι με δύναμη, αλλά με απαλό χαίδεμα.

2) Κτυπήστε την σαίτα σας 2-3 φορές ακριβώς, όπως γίνεται και στον αργαλειό.

3) Σφύξτε ξανά τα δύο ζεύγη που είναι κοντά στην καρφίτσα.

4) Την στιγμή που θα αφήνετε το τελευταίο ζευγάρι κρατώντας το, θα τραβάτε και το αντίθετο της άλλης πλευράς που περιμένει.

5) Τελευταία θα τραβάτε πάλι προς τα κάτω τα 8 κάθετα κοπανέλλια, θα τα κινήτε λίγο αριστερά-δεξιά κρατώντας 4 κοπανέλλια σε κάθε χέρι, έτσι πρέπει να σας στρώσει το πανάκι.

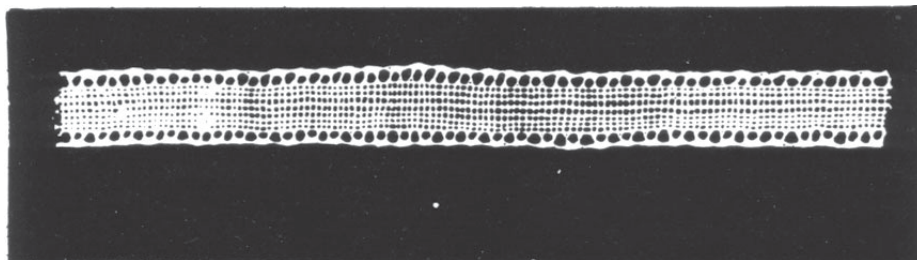
Αυτοί οι πέντε τρόποι θα επαναλαμβάνονται κάθε φορά που βάζετε καρφίτσα. Για να το πετύχετε αυτό, ίσως χρειαστεί να κάνετε 2-3 λουρίδες πανάκι. Όταν μάθετε αυτό καλά τότε με ευκολία θα προχωρήσετε και σ' άλλα δείγματα. Η γραμμή αυτή που θα βγάλετε από το κουσούνι σας, έχει δέματα και οι δαντέλλες που γίνονται με αυτό το δέσιμο λέγονται δαντέλλες με δεσιά. Στο τέλος της γραμμής για να κόψετε τα κοπανέλλια σας θα τα δέσετε ανά δύο, κόμπο, και θα κόψετε τις κλωστές περίπου 2 χιλ., όπως έχουμε αναφέρει στην αρχή.

Πανάκι με ούγια.

Αρχίζετε με τον ίδιο τρόπο που πλέξατε το πανάκι. Κάντε δηλαδή μια σειρά πλέξεων, αρχίζοντας από τα αριστερά, και φθάνετε δεξιά. Αφήνετε να περιμένει το ένα ζευγάρι. Γυρίζετε προς τα αριστερά, παίρνοντας το τελευταίο ζευγάρι στα χέρια σας, του κάνετε μια στρίψη αριστερά και μια στην σαίτα που ήρθε κάνοντας μια **πλέξη κανονική**. Αφού τα στρώσετε καλά, θα δείτε ότι σχηματίζεται εκεί ένα τετραγωνάκι. Στην γωνία του, ακριβώς απέξω από το τετραγωνάκι, θα βάλετε την καρφίτσα όπως και τα δύο ζεύγη κοπανέλλια είναι **έξω από την καρφίτσα**. Προσοχή, να τοποθετηθεί η καρφίτσα σωστά για να σας βγει και η ούγια σωστή. Μόλις βάλετε την καρφίτσα, θα τα πάρετε πάλι

και εδώ πάνω στην γραμμή σας, θα στρίψετε πάλι ανά ένα ζευγάρι αριστερά μια φορά, θα περάσετε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο κοπανέλλι, θα αφήσετε το τελευταίο ζευγάρι να περιμένει, θα στρίψετε το άλλο μια φορά αριστερά και θα αρχίζετε να πλέκετε πηγαίνοντας προς τα αριστερά. Όταν φθάσετε στην αριστερή σας πλευρά, πάλι με το ζευγάρι που περιμένει και την σαίτα σας θα κάνετε την ούγια. Θα βάλετε την καρφίτσα, θα στρώσετε τα κοπανέλλια, και θα συνεχίσετε να πλέκετε (εικ. Νο 20)

Η ούγια λοιπόν έχει τις εξής κινήσεις: Τα δύο ζεύγη τα τελευταία κάθε σειράς τα στρίβουμε μια φορά αριστερά ανά ένα ζευγάρι, τα πλέκουμε, βάζουμε την καρ-

Εικ. 20 Η ούγια

τα δύο ζεύγη, θα τα στρίψετε ανά ζευγάρι αριστερά μια φορά και θα περάσετε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο. Θα αφήσετε το πρώτο ζευγάρι να περιμένει, και το άλλο θα το στρίψετε μια φορά αριστερά. Εδώ τελειώνει η ούγια και αρχίζετε να πλέκετε κανονικά πηγαίνοντας προς τα δεξιά. Μόλις φθάσετε στην δεξιά πλευρά θα πάρετε το τελευταίο ζευγάρι που περίμενε, θα το στρίψετε μια φορά αριστερά, και μια φορά την σαίτα αριστερά, και θα κάνετε **κανονική πλέξη**. Αφού τα στρώσετε θα βάλετε την καρφίτσα **έξω από το τετραγωνάκι** που σχηματίστηκε,

φίτσα έξω στο τετραγωνάκι και πάνω στην γραμμή, στρίβουμε τα κοπανέλλια, περνάμε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο, αφήνουμε το πρώτο ζευγάρι να περιμένει, στρίβουμε το άλλο ζευγάρι μια φορά αριστερά, και συνεχίζουμε

Την ούγια την χρησιμοποιούμε σε σημεία που θα ράψουμε την δαντέλλα μας με ύφασμα. Για να γίνει το πανάκι της ούγιας στρωτό, πρέπει να κάνουμε και εδώ τους πέντε τρόπους στρωσίματος στο πανάκι. Όμως η ούγια, όπως θα σας αναφέρω σε άλλη σελίδα, γίνεται και τρόπος δεσίματος δαντέλλας.

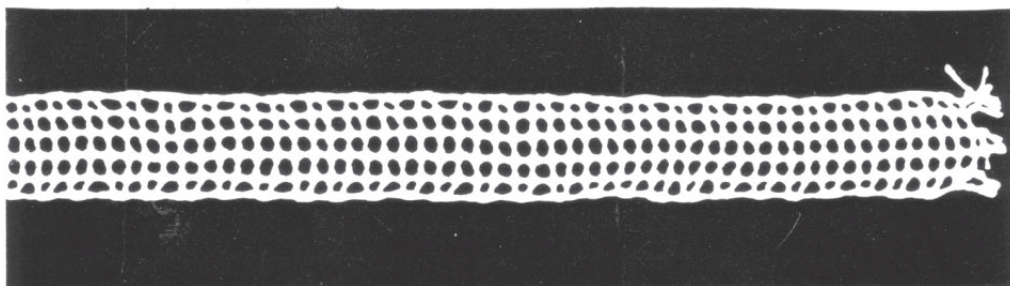
Διακοσμητικά στοιχεία.

Το τούλι.

Το τούλι το χρησιμοποιούμε σαν διακοσμητικό στοιχείο στις ίδιες γραμμές, δηλ. κάνουμε λίγο τούλι, λίγο πανάκι και είναι πολύ ωραίο.

Η τεχνική του γίνεται ως εξής: Αφού σχεδιάσετε πάλι μια λουρίδα όπως αναφέραμε και στο πανάκι και ετοιμάσετε τα κοπανέλλια επάνω με τις τρεις καρφίτσες, θα αρχίσετε να πλέκετε πάλι από αριστερά προς τα δεξιά. Παίρνοντας στα χέρια σας τα δύο πρώτα ζεύγη, για ν' αρχίσετε την πλέξη σας, θα τα στρίψετε πρώτα μια φορά αριστερά ανά ένα ζευγά-

ρι, και μετά θα κάνετε την πλέξη σας. Αφήνοντας το πρώτο ζευγάρι και παίρνοντας το επόμενο, πάλι ανά ένα ζευγάρι αριστερά μια φορά, και μετά την κανονική σας πλέξη. Δηλαδή για να γίνει το τούλι προηγείται της πλέξης μια **στροφή αριστερά σε κάθε ζευγάρι**. Αυτό επαναλαμβάνεται μέχρι θα φθάσετε στην δεξιά πλευρά με τον ίδιο τρόπο και έτσι έχουμε την ούγια, όπως βλέπετε και στην εικ. 21. Όταν τελειώσετε την γραμμή σας δέστε ανά δύο τα κοπανέλλια κόμπο, κόψτε τις κλωστές και είναι έτοιμο το τούλι σας.

Εικ. 21 Το τούλι

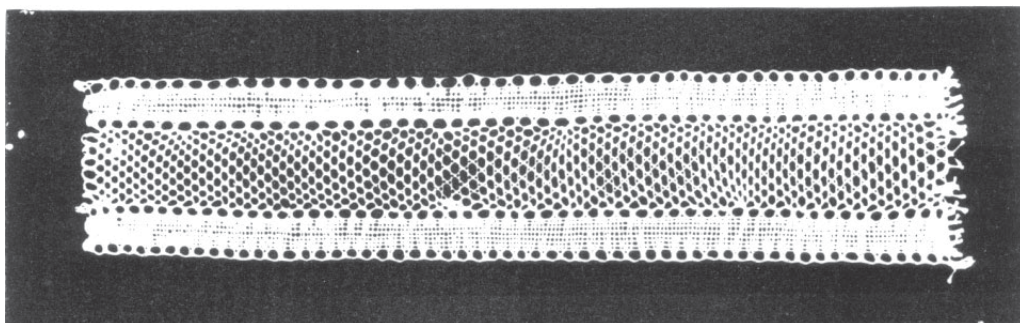
Ο φιλιτιρές.

Ο φιλιτιρές είναι ένα πολύ ωραίο διακοσμητικό στοιχείο και πολύ απλός στην τεχνική του.

Πλέκετε δύο παράλληλα πανάκια με δέματα, όπως στην εικ. 22. Η απόσταση του ενός από το άλλο να είναι 12 χιλ. Προσέξτε μη βγάζετε καμιά καρφίτσα από τις εξωτερικές πλευρές των γραμμών. Αφού πιέσετε τις καρφίτσες πολύ ώστε να είναι ίσες με το χαρτί, βάλτε επάνω τους και ένα πανί για να μην σας εμποδίζουν.

Όταν ετοιμάσετε τις δύο γραμμές τα πανάκια με τα δέματα, στην αρχή τους και

στροφή αριστερά ανά ζεύγος, και αλλαγή του μεσαίου. Έτσι θα το λέτε τώρα. Αυτό επαναλαμβάνεται μέχρι τέλος. Το ζευγάρι τώρα που έφθασε στο τέλος της δεξιάς σας πλευράς θα το στρίψετε δύο φορές αριστερά, θα αφήσετε πίσω το ένα κοπανέλλι και το άλλο θα το κρατάτε με το αριστερό σας χέρι και με το δεξί θα πάρετε το βελονάκι, θα το βάλετε στο πρώτο δέμα μέσα. Θα τραβήξετε την κλωστή του κοπανελλίου που κρατάτε με το αριστερό σας χέρι και στη θηλειά που σχηματίζεται θα βάλετε το κοπανέλλι που

Εικ. 22 Ο φιλιτιρές

στο κενό μεταξύ τους, βάλτε 6-7 καρφίτσες. Επάνω τοποθετείστε τα κοπανέλλια σας. Εφ' όσο χωράνε 6 καρφίτσες, σε κάποια απ' όλες βάλτε 2 ζεύγη κοπανέλλια. Αυτό δεν πειράζει. Βγάλτε τώρα τις εσωτερικές καρφίτσες. Αρχίζετε πάντα από αριστερά. Με τα δύο ζεύγη στα χέρια σας στρίψτε τα αριστερά ανά ένα ζεύγος μια φορά και περάστε το δεύτερο κοπανέλλι πάνω από το τρίτο, αφήστε το πρώτο ζευγάρι. Πάρτε το επόμενο, πάλι

αφήσατε πίσω. Τραβήξτε να δέσει ο κόμπος, να τον νοιώσετε καλά στερεωμένο και να μείνει κάτω από το δέμα. Αυτό το ζευγάρι θα το στρίψετε πάλι δύο φορές αριστερά, μία φορά θα στρίψετε το άλλο

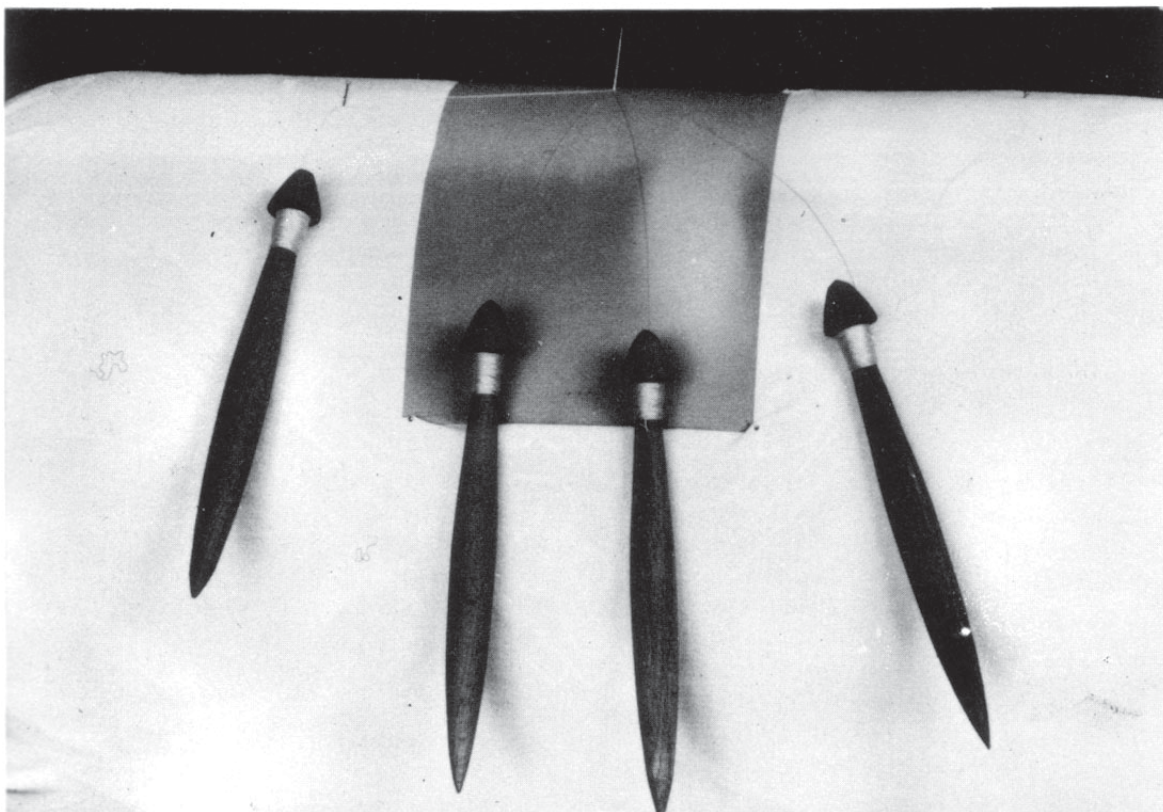
ζευγάρι που θα πάρετε από κάτω, θα κάνετε την αλλαγή των μεσαίων, θ' αφήσετε το πρώτο ζευγάρι πίσω να περιμένει και θα πάρετε το επόμενο ζευγάρι. Με τον ίδιο τρόπο θα πλέξετε όλα τα ζεύγη και θα πάτε στην αριστερή πλευρά. Φθάνοντας στο τέλος θα το στρίψετε δύο φορές το τελευταίο ζευγάρι, θα πάρετε με το βελονάκι το ένα κοπανέλλι και θα βάλετε στην θηλειά το άλλο. Θα δέσετε τον κόμπο καλά (σ' αυτό το σημείο στρώνει ο φιλιτρές σφίγκοντας τον κόμπο). Θα το στρίψετε αυτό το τελευταίο ζευγάρι δύο φορές, μια φορά το επόμενο αλλαγή των μεσαίων, και αφήνετε πίσω να περιμένει το πρώτο ζευγάρι και συνεχίστε να πλέκετε.

Δηλ. ο φιλιτρές γίνεται **με μια στροφή ανά ένα ζευγάρι αριστερά και μια αλλαγή των μεσαίων** κοπανελλιών. Εκείνο που πρέπει να προσέξετε είναι τα δεσίματα με το βελονάκι. Δηλ. όταν πάρετε το τελευταίο ζευγάρι που περιμένει, να το πλέξετε, θα το φέρετε εμπρός σας και πρέπει τα κοπανέλλια να είναι παράλληλα. Διαφορετικά ίσως σας γίνει λάθος στις άκριες.

Επίσης εδώ η σαίτα μας είναι ένα κοπανέλλι πάντα, το οποίο πηγαίνει και έρχεται το ίδιο. Ακόμη πρέπει να προσέχετε να είναι πάντα παράλληλα όλα τα κοπανέλλια να μην σας γίνει λάθος γιατί είναι πολύ εμφανές στον φιλιτρέ. Επίσης αν δείτε και σας λοξεύει να βάλετε σε κάποιο δέμα δύο φορές δέσιμο ή να αφήσετε δέμα για να είναι ίσιος ο φιλιτρέ. Προχωρώντας τον φιλιτρέ θα βγάσετε τις εσωτερικές καρφίτσες λίγες-λίγες μέχρι να τελειώσετε. Θα τα δέσετε ανά 2 κοπανέλλια κόμπο, θα τα κόψετε, θα βγάλετε και τις εξωτερικές καρφίτσες. Και είναι έτοιμος ο φιλιτρέ.

Το φύλλο

Το φύλλο είναι και αυτό διακοσμητικό στοιχείο. Γίνεται με 4 κοπανέλλια. Η τεχνική του είναι πολύ απλή, αλλά θέλει δεξιοτεχνία. Στερεώστε ένα κομμάτι χαρτί πάνω στο κουσούνι σας, και βάλτε μια καρφίτσα. Εκεί κρεμάσετε τα δύο ζεύγη κοπανέλλια. Στρίψτε τα δύο φορές αριστερά και κάνετε μια πλέξη. Στην θέση τώρα που βρίσκονται τα κοπανέλλια **το πρώτο αριστερά** είναι η σαίτα σας (εικ. 23). Μ' αυτό το κοπανέλλι υφαίνετε όλο το φύλλο, τ' άλλα τρία κοπανέλλια είναι το στιμόνι (τα νεύρα του φύλλου) και δεν αλλάζουν θέση. Αρχίζετε πάντα από αριστερά, παίρνετε την σαίτα σας και περνάτε **ΚΑΤΩ** από το δεύτερο κοπανέλλι, **ΠΑΝΩ** από το τρίτο **ΚΑΤΩ** και **ΠΑΝΩ** από το τέταρτο κοπανέλλι, **ΚΑΤΩ** από το

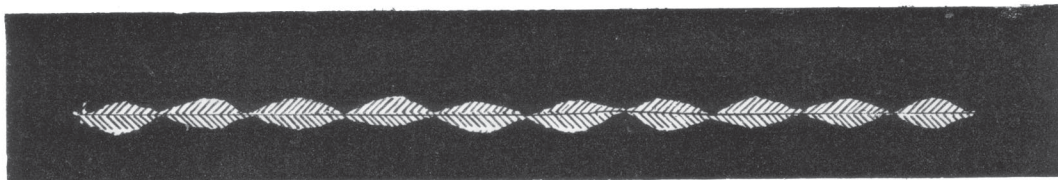
Εικ. 23 Θέση αρχή φύλλου

τρίτο κοπανέλλι. Στην θέση αυτή τώρα τραβάτε την σαίτα σας. Τραβάτε και το τέταρτο κοπανέλλι και με αυτά τα δύο κοπανέλλια δίνετε εσείς το σχήμα του φύλλου. Συνεχίζετε περνώντας πάνω και κάτω από το δεύτερο κοπανέλλι, πάνω από το τρίτο κάτω και πάνω από το τέταρτο κοπανέλλι κάτω από το τρίτο κοπανέλλι. Εδώ πάλι χρειάζεται όλη η τεχνική σας· θα προσπαθήσετε να του δώσετε το σχήμα. Προσέξτε, την σαίτα σας θα την κρατάτε πάντα στο χέρι. Δε θα την αφήνετε καθόλου και πρέπει να είναι χαλαρή η κλωστή της.

Εικ. 24. Τα φύλλα δεν τα ζωγραφίζουμε,

τα δημιουργούμε ανάλογα με το χώρο που έχουμε να τα βάλουμε. Άλλα μικρά και άλλα μεγάλα. Θα πρέπει να φτιάξετε αρκετά για να τα πετύχετε. Οι κινήσεις είναι απλές αλλά χρειάζεται πολύ δουλειά για να τα καταφέρετε.

Για να τελειώσει το φύλλο τραβάτε την σαίτα με το δεύτερο κοπανέλλι και το τρίτο με το τέταρτο μαζί. Εκεί ακριβώς βάζετε την καρφίτσα κάνετε δύο στρίψεις, μια πλέξη και στην θέση που έμειναν τα κοπανέλλια αρχίζετε πάλι το φύλλο με το πρώτο αριστερό για σαίτα. Όταν η πρώτη κίνηση γίνει σωστή όλο το υπόλοιπο προχωρεί κανονικά.

Σχέδιο γωνίας

Γιακάς σε μπλούζα

Στυλάκι

Το στυλάκι γίνεται με 4 κοπανέλλια. Στρίβοντας ανά 2 κοπανέλλια μία φορά αριστερά και αλλάζοντας τα μεσαία κοπανέλλια.

Μισή ούγια

Όπου σας αναφέρω **μισή ούγια** θα κάνετε μια στρίψη αριστερά ανά ζευγάρι και μια **κανονική πλέξη**.

Το φιφικάκι

Το φιφικάκι είναι απαραίτητο στοιχείο στις εξωτερικές πλευρές της δαντέλλας μας. Το φτιάχνετε στα σημεία της δαντέλλας που δεν κάνετε ούτε δέματα ούτε ούγια, είναι δηλαδή το τελειώμά της. Θα το παρατηρήσετε σε πολλά σχέδιά μας.

Αφού κάνετε την μισή ούγια, θα πάρετε το τελευταίο ζευγάρι, θα το στρίψετε **τρεις φορές αριστερά**, θα βάλετε την καρφίτσα σας, **με αυτό το ζευγάρι έξω** (θα καλύψει δηλ. τον κύκλο της καρφίτσας), θα στρίψετε το άλλο ζευγάρι **μια φορά αριστερά**, θα κάνετε **μια κανονική πλέξη**, θα αφήσετε το πρώτο ζευγάρι να περιμένει. Εδώ είναι έτοιμο το φιφικάκι. Θα στρίψετε το δεύτερο ζευγάρι μια φορά αριστερά και θα αρχίσετε να πλέκετε κανονικά.

Μοτίφ για διάφορες χρήσεις

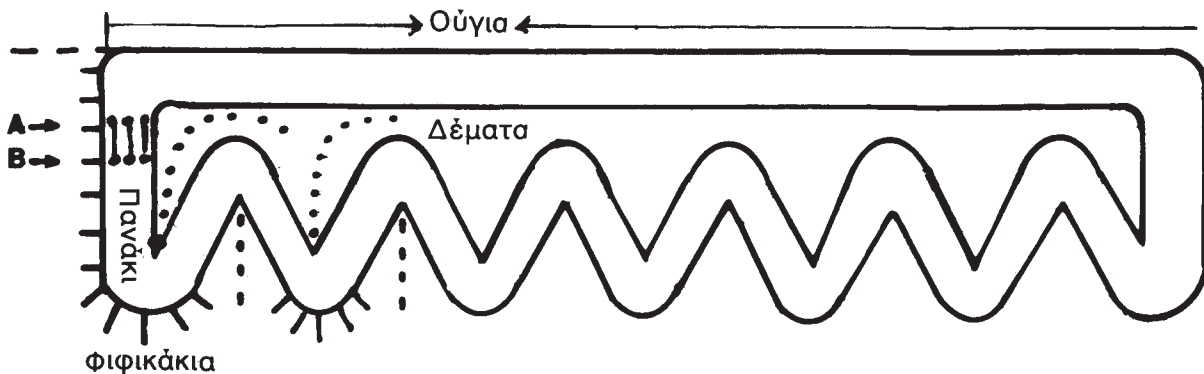

Στροφές ή γωνίες της δαντέλλας μας.

Στρογγυλή στροφή ή στρογγυλή γωνία

Αν παρατηρήσετε καλά τα σχέδιά μας, θα δείτε ότι έχουμε δύο ειδών στροφές. Τις στρογγυλές και τις οξείες. Τώρα θα σας αναλύσω πώς γίνεται η στρογγυλή στροφή. Ετοιμάστε πρώτα το σχέδιο της (εικ. 27) πάνω στο χαρτί σας, στερεώστε το, κρεμάστε τα 14 κοπανέλλια στις τρεις καρφίτσες στο σημείο Α' (Βλέπε πανάκι). Αρχίστε να πλέκετε από αριστερά προς τα δεξιά και γυρίστε προς τα αριστερά (πάντα πλέκοντας). Θα βρεθείτε στο σημείο Β, εκεί θα κάνετε το πρώτο φιφικάκι. Δηλαδή θα κάνετε τη μισή ούγια, θα βάλετε την καρφίτσα λίγο έξω από την γραμμή του σχεδίου, θα στρίψετε 3 φορές αριστερά το τελευταίο ζευγάρι (αυτό θα είναι έξω από την καρφίτσα), στρίβετε και το άλλο ζευγάρι μια φορά αριστερά και κάνετε μια κανονική πλέξη. Κρεμάστε αριστε-

ρά σας το πρώτο ζευγάρι να περιμένει, στρίψτε το άλλο ζευγάρι μια φορά αριστερά, πάρετε το επόμενο ζευγάρι και αρχίστε την κανονική πλέξη. Όταν φθάσετε στην **δεξιά πλευρά** πριν **πλέξετε το τελευταίο ζευγάρι** κάνετε τις εξής κινήσεις: 1) Αφήνετε την σαίτα σας δίπλα στ' άλλα κοπανέλλια. 2) Βάζετε την καρφίτσα στη μέση του σχεδίου, που σας έχω τις κουκιδίτσες, απέναντι από το φιφικάκι που έχετε φτιάξει. Τώρα πάρετε το ζευγάρι που περίμενε, στρίψτε το τόσες φορές, όσο να καλύψετε το ημικύκλιο της καρφίτσας. Πάρτε και την σαίτα, στρίψτε την μια φορά αριστερά και κάντε μια κανονική πλέξη. Αυτό που δημιουργήθηκε είναι το δέμα. Άλλο δέμα είναι μεγάλο, και θέλει πολλές στροφές και άλλο είναι μικρό, και θέλει λιγότερες στροφές. Αφήστε το τε-

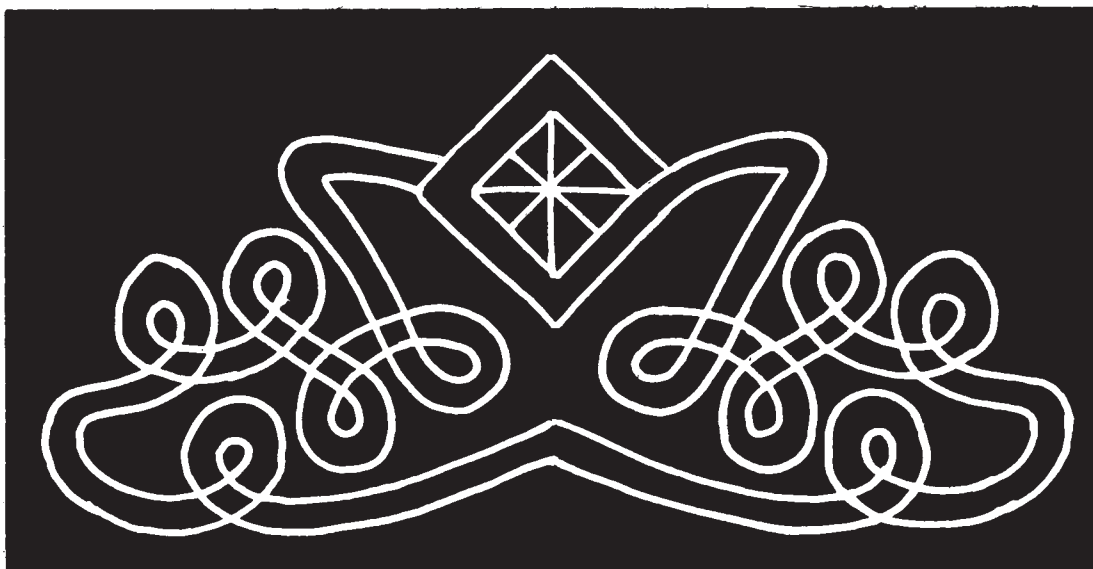
Εικ. 27 Αρχή στρογγυλής στροφής

λευταίο ζευγάρι να περιμένει και στρίψτε το άλλο μια φορά αριστερά και συνεχίστε να πλέκετε κανονικά.

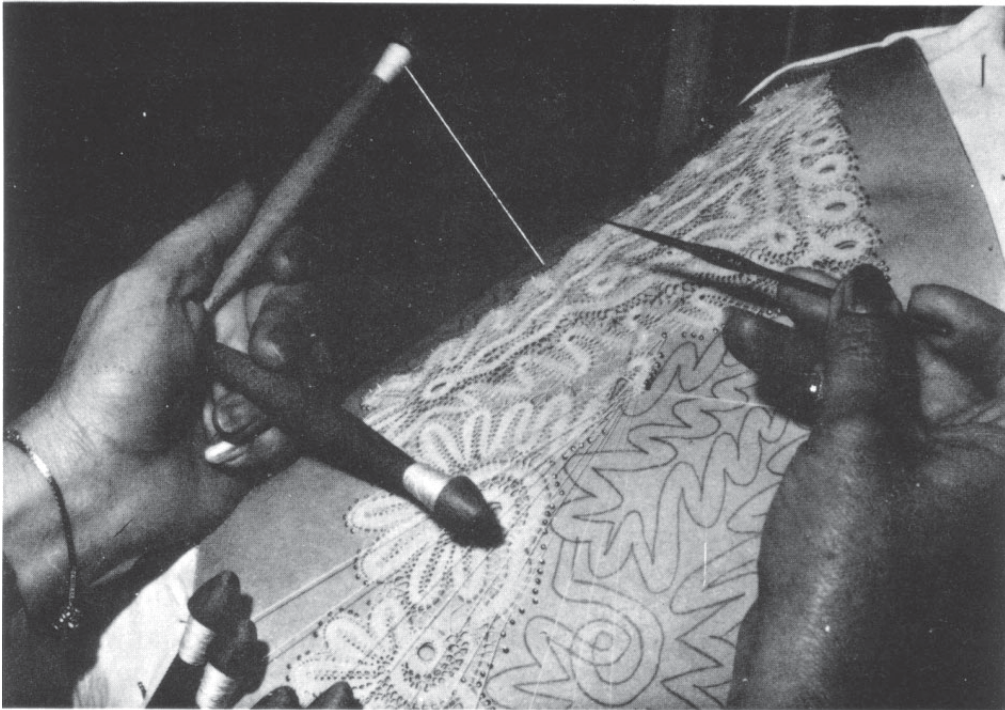
Φθάνοντας αριστερά κάντε το φιφικάκι. Γυρίστε δεξιά και κάνετε το δέμα. Με αυτό τον τρόπο συνεχίστε να φθάσετε στην γωνία εκεί που υπάρχει η τελευταία κουκίδα. Όταν βάλετε την τελευταία καρφίτσα στην τελευταία κουκίδα, γυρίστε, κάνετε το φιφικάκι αριστερά και μετά γυρίστε δεξιά. Εδώ προσέξτε, γιατί θα αρχίσετε να κάνετε την στροφή. **Δεν θα πάρετε το τελευταίο ζευγάρι που περιμένει. Θα το πάρετε, όταν γυρίσετε όλη την στροφή, και έλθετε απέναντι από το ζευγάρι αυτό.**

Την σαίτα σας θα την αφήσετε να περιμένει τώρα. Θα γυρίσετε αριστερά, ξεκινώντας με τ' άλλα κοπανέλλια με απλή πλέξη, χωρίς κανένα στρίψιμο. Πλέ-

κοντας θα φθάσετε αριστερά, θα κάνετε φιφικάκι. Γυρίστε πάλι προς τα δεξιά: **προσοχή**, πλέξτε το προτελευταίο ζευγάρι **χωρίς στρίψεις**. Αφήστε την σαίτα σας, γυρίστε πάλι αριστερά, αλλά συγχρόνως θα γυρίζετε λίγο-λίγο το κουσούνι, έτσι ώστε το πανάκι που πλέκετε να πηγαίνει σύμφωνα με το σχέδιο. Θα κάνετε πάλι το φιφικάκι, εδώ θα γυρίσετε δεξιά, θα πάρετε το **προτελευταίο ζευγάρι**, θα το πλέξετε απλά χωρίς στρίψεις και θα αφήσετε το τελευταίο πάλι εδώ να περιμένει. Σ' αυτό το σημείο υπάρχει μια λεπτομέρεια, για να γίνει η στροφή στρωτή και ωραία. Στην θέση αυτή που βρίσκεσθε τα τελευταία από τα δύο ζεύγη θα τα σφίξετε ελαφρά προς την γωνία για να δώσετε το σχήμα της στροφής και συγχρόνως θα στρίβετε και το κουσούνι σας. Συνήθως στην στρο-

Μοτίφ για διάφορες χρήσεις

Εικ. 28 Το κοπανέλλι μπαίνει στην θηλειά να δέσει το δέμα

φή μας κάνουμε 4-5 φιφικάκια ανάλογα με το μέγεθος της στροφής. Δεν υπάρχει κανένας κανόνας που να λέει πόσα πρέπει να γίνουν. Όταν τελειώσετε τα φιφικάκια, θα έχετε ήδη γυρίσει την στροφή. Ίσως να μην είσθε απέναντι από το **ζευγάρι που περιμένει**. Αφού τελειώσετε τα φιφικάκια, θα αρχίσετε να κάνετε δέματα, όπως βλέπετε στην εικ. 27. Τώρα έτσι όπως γυρίζετε το κουσούνι σας από την αριστερή σας πλευρά αρχίζετε να βάζετε καρφίτσες, στην πρώτη κουκίδα για να γίνει το δέμα. Πλέκοντας θα πάτε δεξιά και τώρα **θα πάρετε το ζευγάρι που περιμένει**, θα του κάνετε δύο στρίψεις αριστερά, μια στην σαίτα σας και θα κάνετε μια κανονική πλέξη. Θα τα σφίξετε μαλακά για να δέσει η γωνιά. Αφήστε το τελευταίο ζευγάρι να περιμένει, στρίψτε το άλλο ζευγάρι μια φορά αριστερά και αρχίζετε να πλέκετε. Φθάνοντας αριστερά **θα κάνετε το δέμα** και θα γυρίσετε πίσω δεξιά **να πάρετε το δέμα με το βελονάκι**. Δηλαδή, το ζευγάρι που αφήσατε και περιμένει, στρίψτε το δύο φορές

αριστερά, πάρετε το βελονάκι, βάλτε το μέσα στο δέμα, τραβήξτε την κλωστή του ενός κοπανελιού και περάστε στην θηλειά το άλλο κοπανέλλι. Τραβήξτε, μετά και τα δύο κοπανέλλια μαζί, έτσι θα δέσει ωραία το δέμα. Στην εικ. 28 φαίνεται το βελονάκι που παίρνει την μια κλωστή και μέσα σ' αυτή τη θηλειά μπαίνει το άλλο κοπανέλλι. Στρίψτε αυτό το ζευγάρι δύο φορές αριστερά, μια φορά αριστερά την σαίτα και πλέκετε κανονικά. Αφήστε το πρώτο ζευγάρι και αρχίστε να πλέκετε πηγαίνοντας προς τα αριστερά. Εκεί θα κάνετε το δέμα. Θα γυρίσετε δεξιά πλέκοντας και θα πάρετε το δέμα. Με τον ίδιο τρόπο θα συνεχίσετε να φθάσετε στην γωνία, η οποία θα γίνει με τον ίδιο τρόπο που αναφέραμε παραπάνω.

Με κάποια διαφορά εδώ δεν θα κάνετε φιφικάκια από την έξω πλευρά της στροφής αλλά **δέματα**, γιατί θα γίνει πανάκι

που πρέπει να το δέσουμε. Στην εικ. 29 η γωνία μας είναι εσωτερική και γίνονται γύρω γύρω δέματα. Φαίνεται καθαρά πώς γυρίζει η γωνία, πώς μπαίνει η καρφίτσα, πώς περιμένουν τα κοπανέλλια. Σας υπενθυμίζω τους πέντε βασικούς τρόπους που κάνατε για να στρώσει το πανάκι. Απαραιτήτως θα γίνονται και εδώ. Επίσης σημασία μεγάλη έχει να γυρίζετε το κουσούνι ανάλογα με τις στροφές. Να κάθεσθε σωστά, και το κουσούνι να είναι τοποθετημένο σε κάποια βάση. Βρήτε μια θέση στο σπίτι σας που να σας βολεύσει, γιατί και αυτό ακόμα έχει μεγάλη σημασία στο ωραίο πλέξιμο.

Στην εικ. 30 βλέπετε ένα ειδικό τραπεζάκι για το κουσούνι. Καθείστε σωστά ακουμπώντας την πλάτη σας στην καρέκλα και στηρίξτε το κουσούνι σας στο τραπεζάκι, αλλά και τα πόδια σας να πατάνε στα σκαλοπατάκια του τραπεζιού.

Εικ. 29 Εσωτερική στροφή γωνίας

Οι βασικοί κανόνες της στρογγυλής στροφής είναι:

1) Με την τελευταία καρφίτσα που βάζετε για να γυρίσετε την στροφή, αφήνετε και το πρώτο ζευγάρι κοπανέλλια να περιμένει, όσο εσείς θα γυρίζετε την υπόλοιπη στροφή.

2) Τα τελευταία ζεύγη (εκτός από αυτό που περιμένει) θα το σφίγγετε και θα το τραβάτε λίγο προς το κέντρο της στροφής για να δίνετε το σχήμα της.

3) Όταν πάρετε το ζευγάρι που περιμένει, για να κλίσει η στροφή, το πλέκετε, όπως γράψαμε παραπάνω, αλλά δεν κάνετε **καμιά άλλη κίνηση**.

4) Η καρφίτσα θα μπαίνει στη μέση του σχεδίου, δηλ. θα υπολογίζετε μια νοητή γραμμή μεταξύ των δύο πανακιών, και στην μέση θα βάζετε την καρφίτσα, για να γίνονται τα δέματα ωραία.

Οξεία γωνία ή σχιστή γωνία

Συνεχίζοντας το πανάκι από το σημείο Δ (εικ. 31), βάζοντας την τελευταία καρ-

φίτσα στο σημείο Η, αρχίζετε να αφήνετε να περιμένει κάθε φορά ένα ζευγάρι κοπανέλλια που σας έμειναν εδώ. Γυρίζετε απ' ευθείας το κουσούνι από την άλλη πλευρά και βάζοντας την πρώτη καρφίτσα παίρνετε και το τρίτο ζευγάρι τα κοπανέλλια, που περίμεναν. Πλέκοντας βάζετε την καρφίτσα σας στην δεύτερη κουκίδα και γυρίζοντας παίρνετε το δεύτερο ζευγάρι. Πλέκοντας πάλι βάζετε την άλλη καρφίτσα, γυρίζετε πλέκοντας και παίρνετε και το πρώτο ζευγάρι κοπανέλλια. Πρέπει να σας θυμίσω ότι κάθε ζευγάρι χωριστά, που το πλέκετε, πρέπει να του κάνετε δύο στροφές αριστερά, και μία την σαίτα σας και να πλέκετε κανονική πλέξη (δηλ. όπως στην στρογγυλή στροφή). Παίρνοντας και το πρώτο ζευγάρι έκλεισε η γωνία σας. Λοιπόν, όπως είδατε εδώ, αφήνουμε να περιμένουν 3 ζευγάρια κοπανέλλια αντί για ένα ζεύγος που αφήναμε στην στρογγυλή. **Ο βασικός κανόνας της οξείας γωνίας είναι** ότι αφήνετε 3 ζεύγη να περιμένουν και πλέκοντας τα χωριστά σχηματίζονται 3 τρυπούλες.

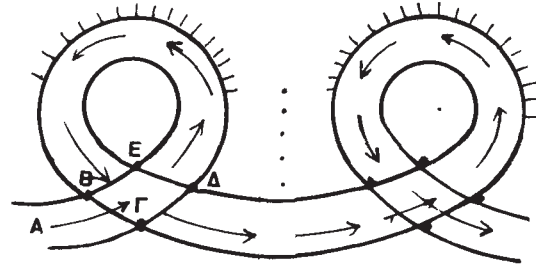
Εικ. 31 Σχεδιάγραμμα οξείας γωνίας

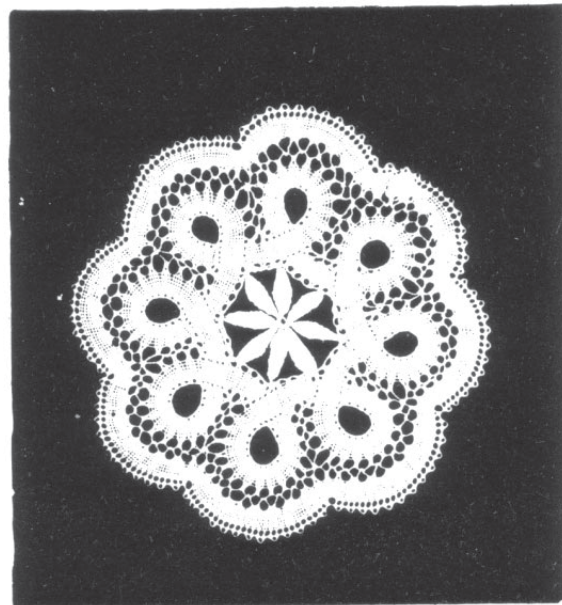
Εικ. 30 Το τραπεζάκι με το κουσούνι

Κουλουράκια ή δακτυλιδάκια.

Αυτά τα κουλουράκια θα τα συναντήσετε πολύ συχνά και στο εσωτερικό των σχεδίων, αλλά και σαν δαντέλλα όπως την βλέπετε στα σχέδιά μας, σε πολλές ποικιλίες. Αρχίζοντας από το σημείο Α το πανάκι, πλέκετε κανονικά φθάνοντας στο σημείο Β και Γ αρχίζετε να κάνετε ούγια την πλευρά ΓΔ και ΒΕ. Από το τετραγωνάκι ΒΓΔΕ θα περάσετε πάνω από αυτό πλέκοντας, όπως δείχνουν τα βέλη. Όταν φθάσετε στο σημείο Ε εκεί θα είναι η τελευταία εσωτερική καρφίτσα, που θα βάλετε. Επίσης μετά το σημείο Δ θα σταματήσετε να κάνετε ούγια και θα αρχίσετε να κάνετε δέματα. Γυρίζοντας τώρα προς το σημείο Ε εκεί τα δύο τελευταία ζεύγη θα τα στρίψετε ανά ένα ζευγάρι μια φορά αριστερά και θα τα πλέξετε. Θα αφήσετε την σαίτα σας να περιμένει, στρίβοντας το άλλο ζευγάρι μια φορά αριστερά, προχωρείτε πλέκοντας. Με αυτό τον τρόπο θα πλέξετε όλο τον κύκλο. Στο εσωτερικό του κύκλου δε βάζετε καρφίτσα, απλώς στρίβετε και πλέκετε, για να γυρίσει ωραία ο κύκλος. Πλέκοντας φθάνετε στο σημείο Β και εκεί θα το δέσετε με δέμα και στο σημείο Ε πάλι θα το δέσετε. Τώρα θα προχωρήσετε πάνω από το πανάκι με προσοχή (βγάλτε από κάτω τις καρφίτσες να μην σας ενοχλούν), προχωρήστε χωρίς να βάλετε καρφίτσα στα πλάγια, αλλά θα κάνετε όπως και στο εσωτερικό του κύκλου. Φθάνοντας στο σημείο Γ και Δ πάλι τα δένετε με δέματα και προχωρήστε πλέκοντας. Στην εξωτερική τους πλευρά θα κάνετε δέματα ή φιφικάκια ανάλογα στην θέση που βρίσκονται.

Εικ. 32 Τα κουλουράκια

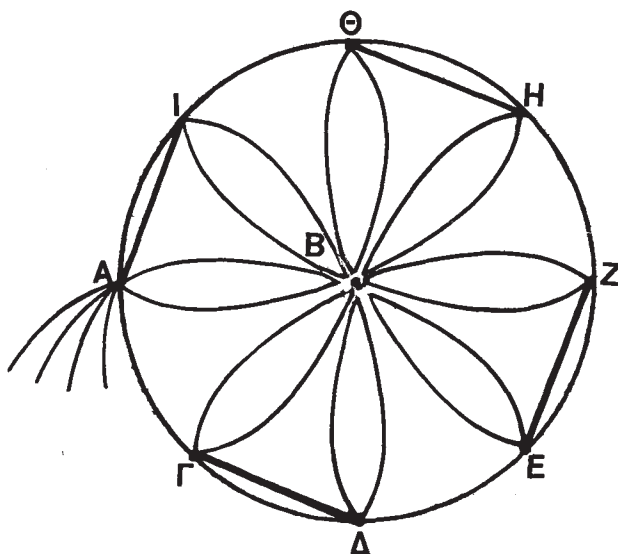
Εικ. 33 Μοτίφ από κουλουράκια

Μαργαρίτα με φύλλα.

Η μαργαρίτα που σχηματίζεται μέσα στα σχέδια που βλέπετε, γίνεται ως εξής: Αφού τελειώσετε μια γωνιά ή ένα μοτίβο ή ό,τι άλλο φτιάξετε, από κάποια κορυφή κάποιας γωνιάς, περνάτε με το βελονάκι τα δύο ζεύγη κοπανέλλια. Τα δένετε και αφού κάνετε μια πλέξη, αρχίζετε να φτιάχνετε τα φύλλα. Στην εικόνα Νο 25 σας δίνω σχεδιάγραμμα πώς θα προχωρήσετε το φύλλο. Αρχίζετε από το σημείο Α, δένετε εκεί τα κοπανέλλια, τα περνάτε με το βελονάκι, κάνετε μια απλή πλέξη, και φτιάχνετε το φύλλο.

Όταν φθάσετε στο κέντρο του κύκλου, βάζετε μία καρφίτσα στο σημείο Β. Αφού κλείσετε το φύλλο, θα στρίψετε 3 φορές αριστερά ανά ένα ζευγάρι, και θα κάνετε μια απλή πλέξη. Αρχίζετε το φύλλο, φθάνετε στο σημείο Γ, το δένετε με το βελονάκι στο δέμα που υπάρχει εκεί. Μετά κάνετε στυλάκι, για να φθάσετε στο σημείο που θέλετε. Εσείς τώρα βρίσκεσται στο σημείο Δ. Θα το δέσετε εκεί στο

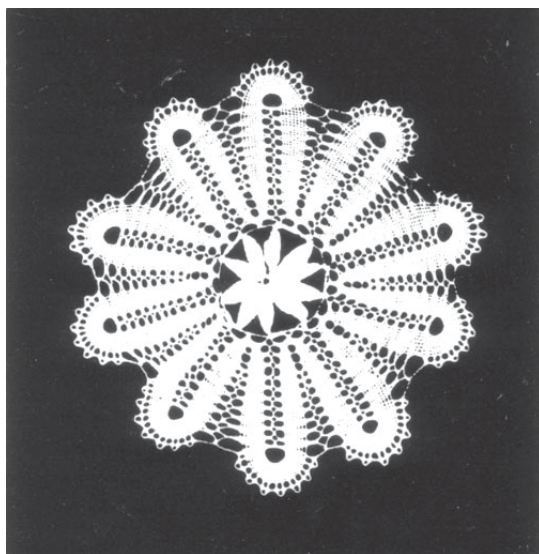
δέμα το στυλάκι με το βελονάκι σας, θα κάνετε μια απλή πλέξη, θα φτιάξετε το φύλλο, θα πάτε στο σημείο Β. Εκεί θα βγάλετε την καρφίτσα και με το βελονάκι θα πάρετε το ένα ζεύγος. Θα το δέσετε με προσοχή να μη σας χαλάσει το φύλλο και θα βάλετε πάλι την καρφίτσα. Θα κάνετε μια απλή πλέξη, θα φτιάξετε το φύλλο και θα πάτε στο σημείο Ε. Θα το δέσετε εκεί, θα κάνετε στυλάκι, θα πάτε στο σημείο Ζ. Θα δέσετε το στυλάκι, θα φτιάξετε το φύλλο, θα πάτε στο σημείο Β. Θα το δέσετε (όπως είπαμε παραπάνω). Θα φτιάξετε το άλλο φύλλο, θα πάτε στο σημείο Η, θα το δέσετε, θα κάνετε στυλάκι, θα πάτε στο σημείο Θ. Θα δέσετε το στυλάκι, θα φτιάξετε το φύλλο θα το δέσετε στο σημείο Β. Θα φτιάξετε το τελευταίο φύλλο και θα πάτε στο σημείο Ι. Εκεί θα το δέσετε και θα κόψετε τις κλωστές μακριές, ούτως ώστε με την βελόνα τομ ραψίματος να τις περάσετε μέσα στο πανάκι με προσοχή να μην

Εικ. 25 Σχέδιο φύλλου μαργαρίτας

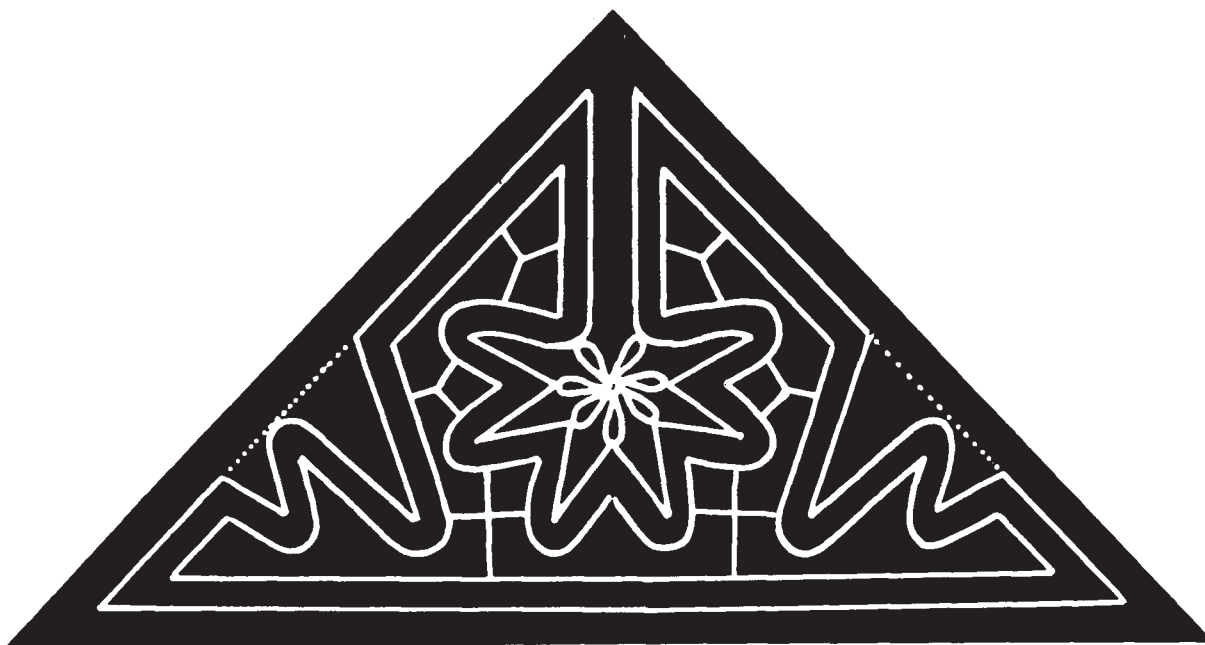
φαίνονται. Αυτό γίνεται γιατί υπάρχει φόβος να λυθούν οι κόμποι, και το φύλλο εύκολα χαλάει.

Βέβαια υπάρχει τρόπος τα φύλλα να γίνονται συνέχεια με το πλέξιμο στο πανάκι. Όταν φτιάχνετε ένα σχέδιο που στο κέντρο του θέλετε να βάλετε φύλλα κάνετε το εξής. Αφού πλέξετε όλο το σχέδιο γύρω από τα φύλλα και φθάσετε στην τελευταία στροφή για να τελειώσετε τον κύκλο, εκεί ακριβώς που δένετε το τελευταίο δέμα με τα δύο ζεύγη αυτά αρχίζετε να κάνετε τα φύλλα με τον τρόπο που αναφέραμε παραπάνω και τελειώνοντας τα φύλλα συνεχίζετε να πλέκετε το πανάκι σας. Μ' αυτόν τον τρόπο τα φύλλα πλέκονται και ενώνονται με την συνέχεια του πανακιού και είναι σίγουρο ότι δεν θα χαλάσουν ποτέ. Βλέπε μοτίβο εικ. 26.

Εικ. 26 Μοτίφ με την μαργαριτα

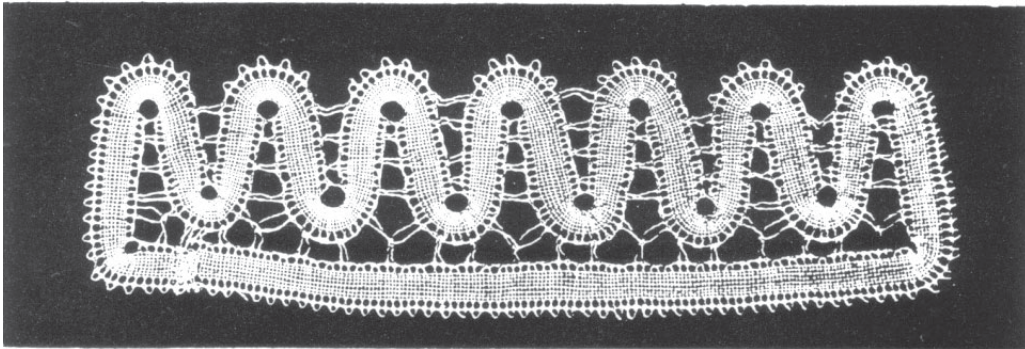
Σχέδιο γωνίας

Παλιά πλέξη.

Εκτός από την πλέξη με τα δέματα, που ανέλυσα, υπάρχει και η **παλιά πλέξη**: εικ. 34. Εδώ το πανάκι γίνεται όλο με την ούγια. Το δέμα το παίρνετε κάνοντας πρώτα την ούγια, στρίβετε την σαίτα σας τόσες φορές, όσο χρειάζεται, και το βελονάκι το βάζετε στην τρύπα που είναι η καρφίτσα και δένετε το δέμα σας.

Στρίβετε πάλι αριστερά την σαίτα σας, όσες φορές χρειάζεται, για να φθάσετε στα κοπανέλλια σας και κάνετε την ούγια με τον ίδιο τρόπο πλέκετε όλο το πανάκι. Οι γωνίες σας, και οι στρογγυλές και οι οξείες, γίνονται με τον ίδιο τρόπο που ανέφερα.

Εικ. 34 Παλιά πλέξη

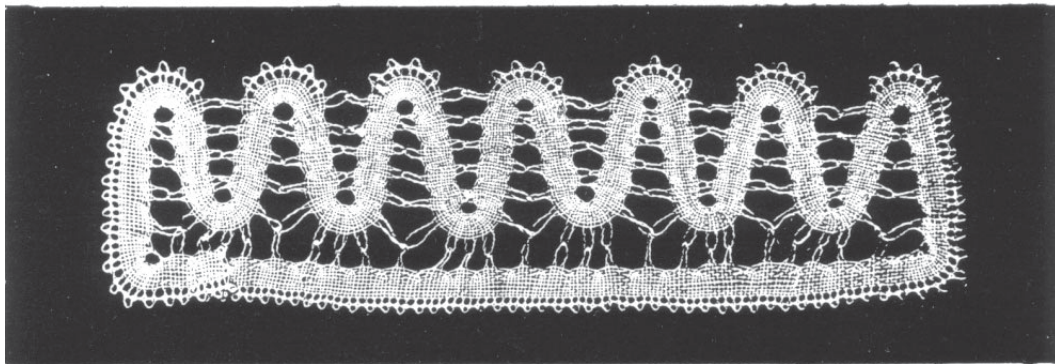
Νέα πλέξη ή πλέξη με στυλάκι.

Αυτό το είδος θέλει ειδικευμένο χέρι. Θα πρέπει ν' αποκτήσετε ευχέρεια στο πλέξιμο και να αποφυσήσετε να αρχίσετε αυτό το είδος. Αφού ετοιμάσετε το σχέδιο με μια γραμμή, βάλτε τις τρεις καρφίτσες, κρεμάστε τα 14 κοπανέλλια σας και αρχίστε, όπως το πανάκι. Πλέκοντας όλα τα κοπανέλλια, βάλτε την καρφίτσα δεξιά σας και κάντε τόσες στρίψεις, όσες χρειάζεται για να καλύψετε τον κύκλο της καρφίτσας. Γυρίστε προς τα αριστερά, πλέκοντας όλα τα κοπανέλλια μέχρι τέλος χωρίς στριψίματα.

Αφήστε την σαίτα να περιμένει, γυρίζετε πλέκοντας απλά χωρίς στρίψιμο κανένα φθάνοντας δεξιά πλέκετε όλα τα ζεύγη, αφήνετε την σαίτα να περιμένει, γυρίστε απλά προς τα αριστερά, πλέκετε όλα τα ζεύγη και βάζετε την καρφίτσα σας

στην σαίτα. Στρίβετε αριστερά την σαίτα σας, όσο χρειάζεται (γίνετε το στυλάκι), και γυρίζετε πλέκοντας.

Εδώ χρειάζεται προσοχή να μην σφίγγετε τα δύο τελευταία ζεύγη, εκεί που αφήνετε την σαίτα να περιμένει χωρίς καρφίτσα γιατί το πανάκι χαλάει (σουρώνει). Η εικ. 35 θα σας βοηθήσει, βλέποντάς την με προσοχή. Πρέπει να κάνετε αρκετό για να συνηθίσει το χέρι στις κινήσεις της σαίτας. Όλο το πανάκι με την νέα πλέξη γίνεται κατ' αυτόν τον τρόπο. Οι στροφές μας και εδώ γίνονται με τον τρόπο που ξέρουμε. **Με μια παρατήρηση:** Μόνο στις εξωτερικές πλευρές των στροφών βάζουμε κάθε φορά καρφίτσα. Ενώ στο ίδιο πανάκι βάζουμε μία παρά μία καρφίτσα. Η εικόνα 35 θα σας βοηθήσει πολύ.

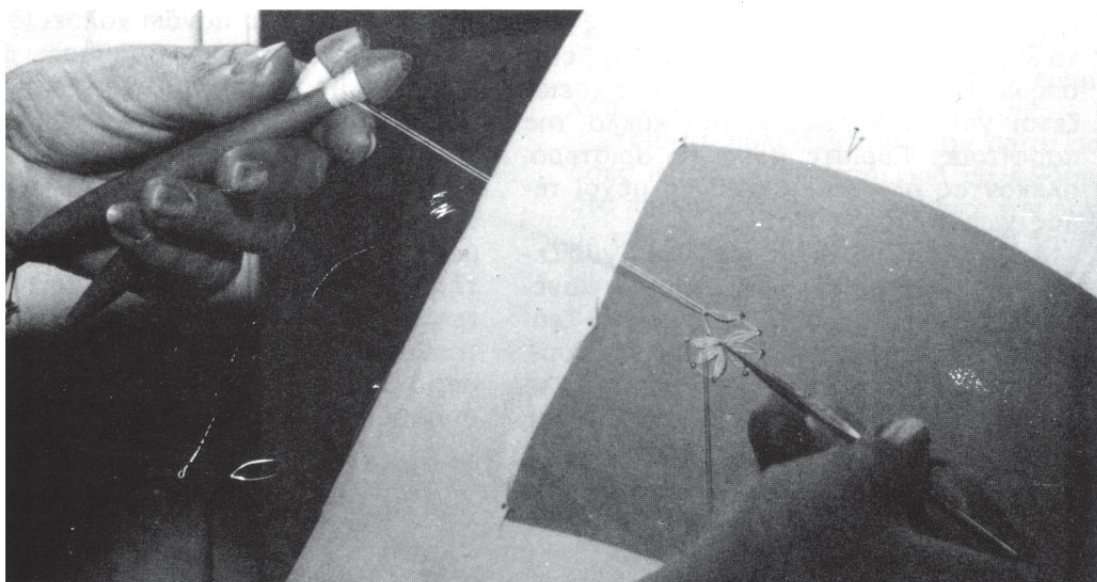
Εικ. 35 Νέα πλέξη

Συμπληρωματικά στοιχεία για το φύλλο.

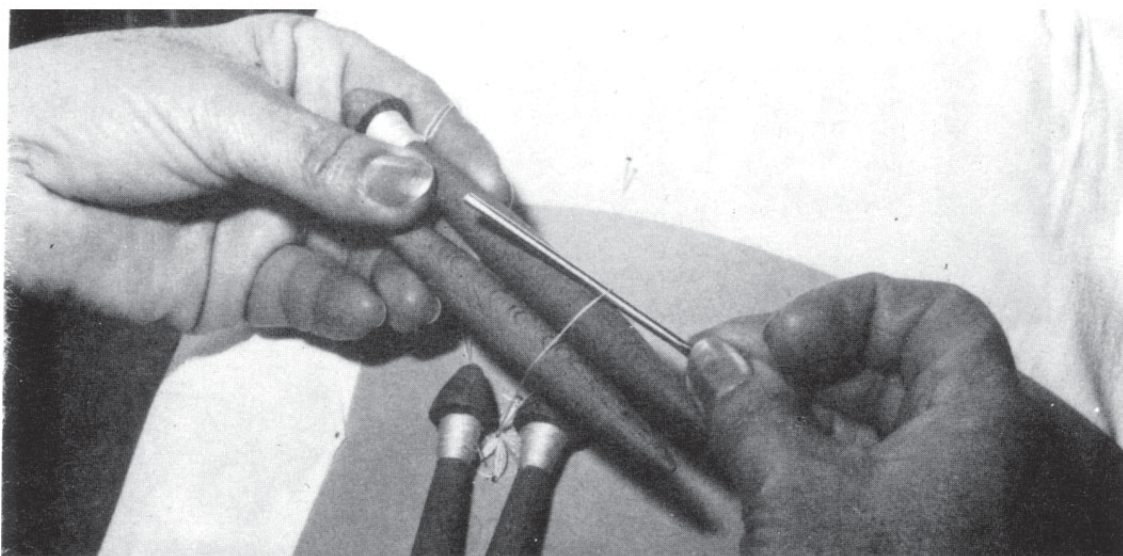
Η εικόνα 36 δείχνει πώς παίρνουμε με το βελονάκι τα δύο κοπανέλλια από το μέσον της μαργαρίτας για να τα δέσουμε, εκεί που ήταν η καρφίτσα την οποία κάθε φορά που δένουμε ένα φύλλο την βγά-

ζουμε και μόλις τελειώσει το δέσιμο την ξαναβάζουμε.

Η εικόνα 37 δείχνει πώς περνάμε, τα δύο κοπανέλλια μέσα στην θηλειά για να τα δέσουμε.

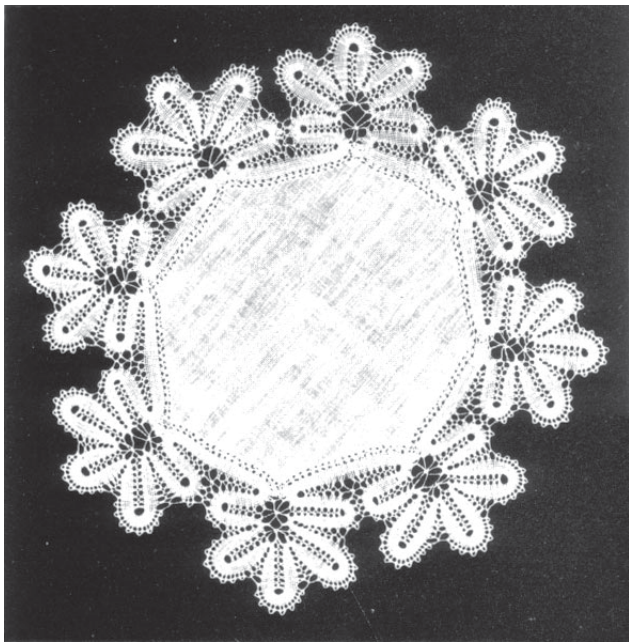
Εικ. 36 Πώς τραβάμε τα δύο κοπανέλλια από την θηλειά

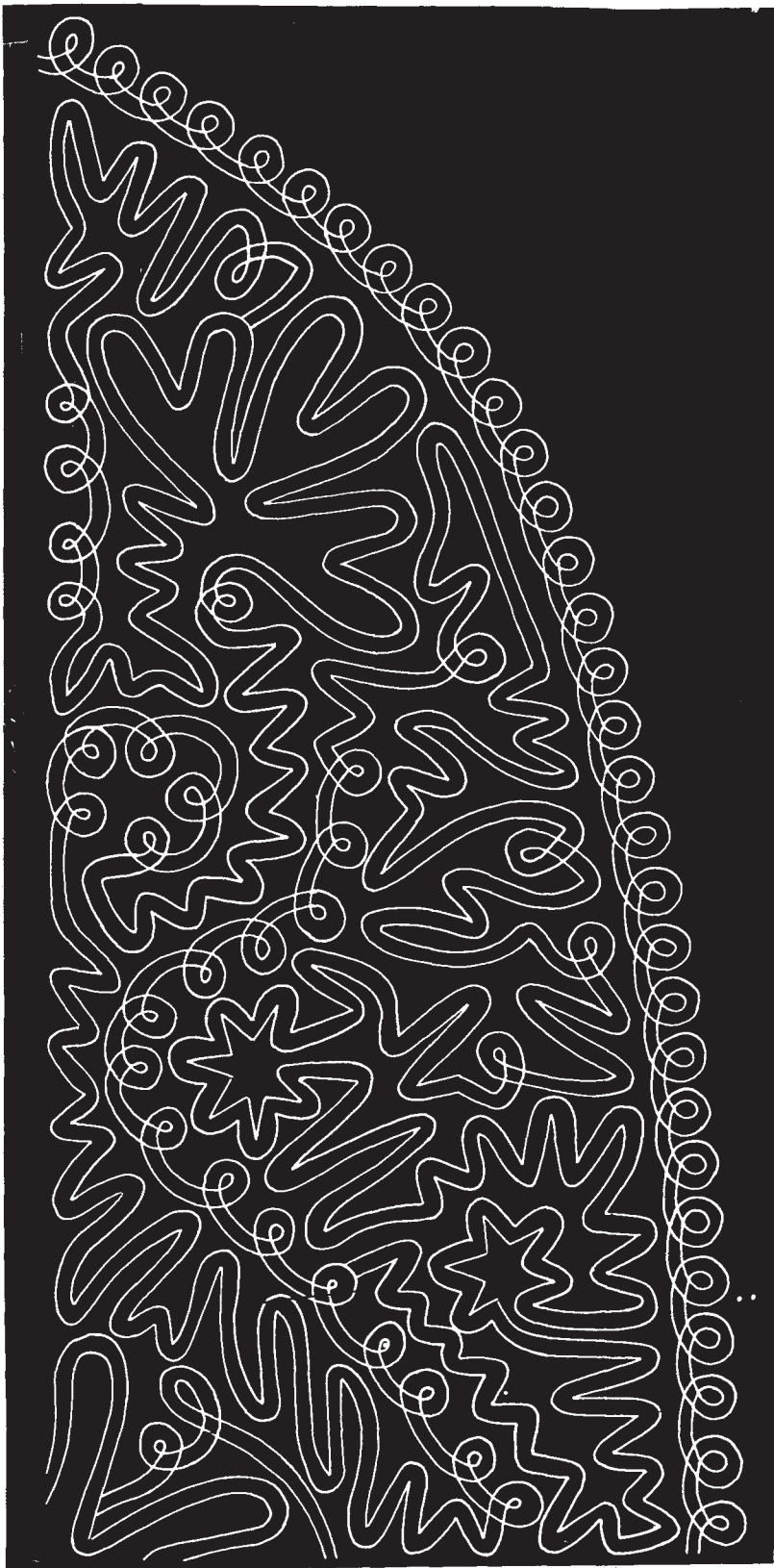
Εικ. 37 Πώς περνάμε στην θηλειά τα δύο κοπανέλλια

Αιραντές σε τραπεζομάντηλο

Διακοσμητικό λουλούδι

Τέταρτο οβάλ Σεμέν

Μισός απανιές

Μοτίφ για διάφορες χρήσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

— ΠΡΟΛΟΓΟΣ	ΣΕΛ. 3
— ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
— ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ	6
— ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΑΝΤΕΛΛΑΣ	7
— ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ	8
— ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΔΑΝΤΕΛΛΑΣ ΜΕ ΔΕΜΑΤΑ	17
— ΠΑΝΑΚΙ ΜΕ ΟΥΓΙΑ	21
— ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	22
— ΣΤΡΟΦΕΣ Ή ΓΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΔΑΝΤΕΛΛΑΣ	30
— ΚΟΥΛΟΥΡΑΚΙΑ Ή ΔΑΚΤΥΛΙΔΙΑ	37
— ΠΑΛΙΑ ΠΛΕΞΗ	40
— ΝΕΑ ΠΛΕΞΗ Ή ΠΛΕΞΗ ΜΕ ΣΤΥΛΑΚΙ	41
— ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	42
— ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΧΕΔΙΑ	44

